

PEDAGÓGUSOK

LAPJA

LXVIII ÉVFOLYAM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA ÉS HÍRLEVELE
2012. ÁPRILIS 10.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

4.

TISZTELET A KÖLTÉSZET NAPJÁNAK!

József Attila:

Bevezető

Lidi nénémnek öccse itt,
Batu khán pesti rokona,
kenyéren élte éveit
s nem volt azúrkék paplana;
kinek verséért a halál
öles kondérban főz babot –
hejh burzsoá! hejh proletár! –
én, József Attila, itt vagyok!

1927. máj.

„Költőnk és kora”

Hatvany Bertalannak

Ime, itt a költeményem.
Ez a második sora.
K betűkkel szól keményen
címe: „Költőnk és Kora”.
Ugy szállong a semmi benne,
mintha valaminek lenne
a pora...

Ugy szállong a semmi benne,
mint valami: a világ
a táguló ürben lengve
jövőjének nekivág;
ahogy zúg a lomb, a tenger,
ahogy vonítanak éjjel
a kutyák...

Én a széken, az a földön
és a Föld a Nap alatt,
a naprendszer meg a börtön
csillagzatokkal halad –
mindenség a semmiségbe',
mint fordítva, bennem épp e
gondolat...

Úr a lelkem. Az anyához,
a nagy Úrhöz szállna, fönn.
Mint léggömböt kosarához,
a testemhez kötözöm.
Nem való ez, nem is álom,
ugy nevezik, szublimálom
öszöntöm...

Jöjj barátom, jöjj és nézz szét.
E világban dolgozol
s benned dolgozik a részvét.
Hiába hazudozol.
Hadd most azt el, hadd most ezt el.
Nézd ez esti fényt az esttel
mint oszlol...

Piros vérben áll a tarló
s ameddig a lanka nyúl,
kéken alvad. Sír az apró
gyenge gyepek és lekonyúl.
Lágyan ülnek ki a boldog
halmokon a hullafoltok.
Alkonyul.

1937. szept.

A TARTALOMBÓL:

New York, New York, avagy a tudás almája

A nemzetközi trend az, hogy az oktatás állami irányítói figyelembe veszik a kutatások eredményeit, a helyi közösségek igényeit és a pedagóguspálya presztízsét, „nemcsak mondják, hanem tesznek is érte”, a pedagógusokat nem hagyják magukra, mert ezek az államok rájöttek, hogy „a gazdasági válság megoldása a tantermekben készül”. (Galló Istvánné, a PSZ elnöke) **3. oldal**

Szűk klikk által kitervelt érettségi bukta

Mondom, a tavalyi tanév végén még elfogadtam a diákok pozitív értékelését a 89-es alkotmányról, s akkor sem róttam meg őket, ha az elmúlt két évtized Magyarországának demokratikus érdemeiről beszéltek, s nem egy szűk klikk által kitervelt kormányzásról. Ezt azonban nyilván most már nem tehetem. (Bodnár Zsuzsanna, történelemtanár) **4. oldal**

Családfenntartó gyerekek

Ha az iskolai nevelés rendszerében a termelőmunka egyenértékű nevelési rendszerelem az osztálytermi munkával, az rendben van. Ha szünidőben a fiatalok dolgozni mennek, hogy megkeressék a nyaralásuk, szórakozásuk költségeit, ez is rendben van. De most nem erről van szó! A gyerekek munkájukkal gazdasági értelemben családfenntartói szerephez kényszerülnek. Ez nincs rendben. Egy gyereknek meg kell tanulnia a felelősséget (is), de a család fenntartásának felelősségét nem ekkor, és nem így! (Fábry Béla, pedagógus) **5. oldal**

Nem szabad elengedni a másik kezét

Az teljesen nyilvánvaló, hogy az a két szempont – az autonómia és a minőségelv –, amelyről beszéltem, ennek a hatalomnak sem szimpatikus. A közoktatási, a felsőoktatási törvény, az egyetemek létszáma, autonómiájuk befolyásolása és sok minden ide tartozó egyéb dolog mutatja ezt. Ma még csak annyit egyértelműsít, hogy ez a mostani politikai berendezkedés az óvodától a diploma megszerzéséig az egész folyamatot a leghatározottabban a kezében akarja tartani, és ő akarja megmondani, mi hogyan jó. Az emberiség történelme, a saját gyermekeim nevelése vagy akár a jézusi „pedagógia” ismeretében azt gondolom, hogy ez biztos kudarc. (Donáth László, evangélikus lelkész) **6–8. oldal**

Az erény legfőbb ellensége a személyes érdek

Immár bármikor és bármire hozható törvény, mely az állam hegemóniáját intézményesíti a lélek, a lelkiismeret, a vallás felett. Lassan az ifjú polgár jogsúlyból jogtárggyá válik – a legbelsőbb énjé terén is. Majd állami erővel megmutatják az aprónépnek, hogy merre lakik az Isten. Akár szemben a családi értékrenddel, hitbéli meggyőződéssel, példaadó neveléssel is?! (Kolláth György, alkotmányjogász) **9. oldal**

„Új” értékalap?

S még egy adalék. Az „értékdeklaráció” másból levezethetetlen kiindulópontja a nemzet. Egy olyan nemzetkép, mely szintén híján van a szembenézésnek a napjaink gazdag, ámyalt, multikulturalitást vállaló valóságával. Csak emlékeztetek: a Fidesz-KDNP-kormány egyik legelső, szimbolikus gesztusa volt – napokkal megalakulása után – az Óvodai Nevelés Alapprogramjából (ez a NAT „kistestvére”) törölni a „migráns gyerekek” fogalmát. S még sorolhatnánk. A NAT új szövege egy világnézeti offenzíva, a kultúrharckeszköze lesz. (Trencsényi László, az OKNT egyik tagja) **11. oldal**

Drasztikus változások, érzékeny veszteségek a szakképzés átalakításánál

Ellentmondások vannak az iskolaszervezet – TISZK – és a tanulószervezés mint tanulószervezési forma között. Az elmúlt néhány évben a TISZK-ek európai uniós és hazai forrásból több tízmilliárdos nagyságrendben fejlesztették képzési infrastruktúrájukat, korszerű csúcstechnológiával felszerelt gyakorlati képzőhelyeket alakítottak ki. Ugyanakkor a jelenlegi szabályozás szerint a szakiskolai tanulók az első szakképző évfolyamot követően gyakorlati képzésüket gazdálkodó szervezeteknél kapják meg. Itt pedig az a kérdés, hogyan lehet ilyen szabályozás mellett kihasználni a TISZK-infrastruktúrát? (Dr. Sós Tamás, szakpolitikus) **12–13. oldal**

A PSZ az intézményvezetői pályázati eljárás „új rendjéről”

A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) közleményben foglalt állást az intézményvezetői pályázati eljárás „új rendjéről”. Ebben azt írják, a szervezet sajnálattal értesült arról, hogy bekövetkezett amit előre lehetett látni: bebizonyosodott, hogy több mint 200 intézményvezetői pályázati eljárást nem lehet néhány hét leforgása alatt sikeresen lebonyolítani. A PSZ már a megyei intézmények átadás-átvételével kapcsolatos törvényjavaslat parlamenti benyújtása után jelezte, hogy semmi nem indokolja hogy az intézményvezetői megbízásokat 2012. március 31-ig a törvény erejével megszüntessék.

A szakszervezet a problémát már januárban jelezte az oktatásért felelős miniszternek, kérve, hogy fontolja meg tanítási év közben – a felvételi eljárások és a vizsgaidőszakok idején – a megyei kormányhivatalokhoz került valamennyi közoktatási intézmény vezetői pályázatának kiírását. Levelükre válasz nem érkezett.

A PSZ úgy ítéli meg, hogy az intézményvezetői pályázatok ily módon történő kiírása szakmai és pedagógiai szempontból káros és teljesen indokolatlan volt. Elutasítja ezt a gyakorlatot, és ismét kéri az oktatásért felelős minisztert, hogy a vezetői megbízások sok éve kialakult, bevált gyakorlatát és rendjét megtartva éljen a törvényben biztosított jogával.

A Nefmihez kerülnek az államosított iskolák

Elvi döntés született a kormányban arról, hogy nem a megalakuló járási kormányhivatalokhoz, hanem a Nemzeti Erőforrás Minisztériumhoz (Nefmi) delegálják a 2013 januárjától államosított iskolákkal kapcsolatos oktatásirányítási feladatokat – írta a Népszabadság március 23-án kormányzati forrásokra hivatkozva. A lap szerint arról még nincs konkrét információ, hogy az oktatásirányítást milyen keretek között végezne a tárca, de van olyan elképzelés, hogy egy közel 170 oktatási egységet magába foglaló, országos, járási szintű hálózatot hoznak létre. Ehhez és az oktatási rendszer államosított átfazonírozásához oktatáspolitikusok becslése szerint 200-300 milliárdos forrásra lesz szükség. Kérdés az is, lekerül-e a napirendről a 11 ezer iskolaépület felmérése, leltározása, átvétele – írta a Népszabadság, megjegyezve, hogy a közel 160 ezer pedagógus állami alkalmazásba vétele óriási feladat, emellett a bérek fizetése, a tanterv meghatározása is az oktatásirányítási szakmai hatáskörhöz tartozik. Az iskolák államosításának finanszírozási kérdéseiről a nemzetgazdasági tárca hatástanulmányt készít a végleges kormánydöntés előtt – írta a lap.

(Forrás: MTI, Népszabadság)

Nincs amnesztia a nyelvvizsga-követelmények alól

A Magyar Rektori Konferencia (MRK) ajánlása szerint a felsőoktatási intézményeknek nem szabad az új nyelvvizsgaszabályokat úgy értelmezniük, hogy amnesztiában részesülhetnek a vizsgával nem rendelkező, és emiatt oklevelet nem szerző hallgatók a követelmények alól. Az intézmények szükségesnek tartják tanfolyamok szervezését az érintett hallgatóknak a megfelelő szint teljesítéséhez.

2013 szeptemberétől lehetnek új tankönyvek

Az oktatási államtitkárság tervei szerint az új Nemzeti alaptanterv kerettanterveihez igazodó tankönyveket 2013. szeptember 1-jétől kaphatják meg a tanulók először az 1., az 5. és a 9. évfolyamokon, majd ezt követően felmenő rendszerben – közölte Hoffmann Rózsa oktatási államtitkár. Az elképzelések szerint az új tankönyveknek lehetővé kell tenniük, hogy az ismeretszerzés és a kompetenciafejlesztés is jelen legyen a tanórán. Hoffmann Rózsa elmondta: a tankönyvek terjesztése a 2012-es szeptemberi tanévkezdéskor az eddigi rendszer szerint történik majd, de onnantól ezt a feladatot a Könyvtárellátó Nonprofit Kft. veszi át annak érdekében, hogy a tankönyvellátás államilag garantáltan történjen.

Iskolakerülés-ügyi megbízott Bécsben

Mivel egyre több diák kerüli az iskolát, ráadásul egyre fiatalabb korban kezdik, Bécs iskolakerülés-ügyi megbízottat nevezett ki a probléma megoldására. A megbízott feladata az intézkedések koordinálása és az iskolák támogatása.

„Legyen szó notórius elkésőkről, a tanítási szüneteket önhatalmúlag megtoldókról, a délutáni foglalkozásokat ellógókról vagy az iskolai rendezvényekről rendszeresen távolmaradókról – az iskolakerülést nem szabad tolerálni” – magyarázza az Ausztriában is egyedülálló megbízott kinevezését dr. Susanne Brandsteidl, az Iskolatanács elnöke. Különösen mivel rendszerint az iskolakerüléssel kezdődik a fiatalok rossz iskolai karrierje, ami később az egész életükre kihathat.

Az osztrák fővárosban az elmúlt hat évben megduplázódott az iskolalátogatási kötelezettség megszegése miatti eljárások száma. Míg 2005-ben csupán 500 ilyen feljelentés született, addig 2011 januárja és szeptembere között 1161. Ráadásul a diákok egyre korábban kezdik a lógást, egyre több a 14 év alatti iskolakerülő.

A március 22-én kinevezett iskolakerülés-ügyi megbízott, Horst Tschakner – aki maga is tanár – feladata lesz, hogy megfordítsa a tendenciát, és iskolát és diákot egyaránt támogasson. Legelőször egy irányelvet dolgoz ki, amellyel egységesíthetik az iskolák eljárását a lógós diákok ellen.

Szintén a feladatai közé tartozik az adatgyűjtés, a nemzetközi jó gyakorlatok felkutatása, a jogi tanácsadás, az iskolák, diákok és szülők tájékoztatása, valamint különböző segítségnyújtási lehetőségek kidolgozása az érintettek számára. A következő tanévet már az általa összeállított intézkedéscsomaggal kezdik, ami nem a törvényileg előírt szankciókra és „ejnyebejnnyére” korlátozódik majd. „Az iskolák partnere vagyok, és támogatni szeretném őket az iskolakerülés elleni intézkedések kidolgozásában” mondja az új megbízott.

(Compress-információ)

Alkotó pedagógusok jelentkezését várjuk!

Sorsunk – mint minden emberé – az idő mélységében mély kútjának vizébe merül. Am élnek köztünk pedagógusok, akik munka után alkotnak, és akik az alkotás által kiteljesedve teszik szebbé mindennapjainkat. A Pedagógusok Lapja szívesen bemutatja őket és alkotásaikat is. Kérjük, hogy műveiket, rövid önéletrajzukat a milleii@pedagogusok.hu e-mailre vagy a Budapest 1417, Pf. 11 postacímre küldjék. A borítékra írják rá: „Alkotó pedagógusok”.

OLVASD, ÉS ADD TOVÁBB!

A Pedagógusok Lapja évi előfizetési díja 5 százalék áfával 4500 forint. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek elő, az egyéni érdeklődőknek csekket postázunk.

Az egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, fekete-fehérben) 120 000 forint, a féloldal 60 000, a negyedoldal 30 000 forint. Az apróhirdetés szavanként 60 forint. Minden egyes díjtételt 27 százalékos áfa terhel. A hirdetések beküldésének határideje: a megjelenési hónap 3. napja.

PEDAGÓGUSOK LAPJA

A Pedagógusok Szakszervezetének hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: **Millei Ilona**

Technikai szerkesztő: **Márfiné Bécsi Erika**

Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Telefon/fax: 322-8464

Levél cím: 1417 Budapest, Postafiók 11

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája
1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Központi telefon: 322-8452-től 56-ig

Felelős kiadó: **Galló Istvánné elnök**

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: **pedlap@pedagogusok.hu**
Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete. Évi előfizetési díj: 4500 Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

NEW YORK, NEW YORK, AVAGY A TUDÁS ALMÁJA

Egy konferencia rezüméje: oktatásunk átalakítása szembemegy a nemzetközi trenddel

A köznevelési törvény intézkedéseivel lényegében egybehangzó megállapítások hangzottak el azon a konferencián, amelyet 25 ország képviselőinek részvételével rendeztek New Yorkban – mondta *Gloviczki Zoltán* közoktatásért felelős helyettes államtitkár március 21-én. Ugyanaznap a Pedagógusok Szakszervezetének és a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezetének elnökei is beszámoltak New York-i tapasztalataikról, hisz résztvevői voltak ugyanakkor a konferenciának. Csakhogy a szakszervezeti vezetők épp azt állapították meg, hogy a magyar oktatási átalakítások pont ellenkező irányba visznek, mint a nemzetközi trend!

Mintha nem is egy konferencián ült volna a közoktatásért felelős helyettes államtitkár és a PSZ, illetve a PDSZ elnöke, valamint – eltérően a többi 25 országtól – egy gyakorló pedagógus is. Utóbbi beszámolóját nem ismerjük, ám a szakszervezeti vezetők és az oktatás helyettes államtitkára meglepően különböző konzekvenciákat szűrt le az ott hallottakról. Az Egyesült Államok kormánya, illetve oktatási minisztériuma, valamint a Pedagógus Szakszervezetek Világszövetségének rendezvényére Magyarország azért kapott meghívást, mert a PISA-eredmények egyre javuló tendenciát mutattak Magyarországon – mondta el *Galló Istvánné*, a PSZ elnöke a szakszervezeti tájékoztatón az újságíróknak. (A PISA a 15 évesek tanulói teljesítményét méri fel, azt, hogy milyen alapismeretekkel rendelkeznek, a tanultakat képesek-e hasznosítani, illetve alkalmazni. Nem a lexikális tudásra kíváncsiak a felmérők.)

A PSZ elnöke beszámolt arról is, hogy a konferencián kimondott: a minőségi oktatás az alapja a minőségi társadalomnak. S hogy milyen a minőségi oktatás? Készségeket, képességeket, vagyis kompetenciákat fejleszt. Ami fontos, az a gyakorlatiasság, a problémamegoldó képesség és a gondolkodás. Ami kevésbé, az a lexikális tudás.

A konferencia résztvevői megvitaták a pedagógusképzés és a XXI. század fontos kihívásait is. (Egyébként a 26 ország közül Magyarország volt az egyetlen, ahol az oktatás irányítását nem minisztérium végzi.) Kiderült, a jó oktatáshoz elengedhetetlen a pedagógusok – nem csak anyagi – megbecsülése, továbbképzésükre a megfelelő anyagi háttér biztosítása, az oktatási minisztériumok és a szakszervezetek közötti érdemi párbeszéd. Ahol a legversenyképesebb az oktatás – Finnország, Szingapúr, Kanada –, ott partnerként kezelik a szakszervezeteket

A nemzetközi trend az, hogy az oktatás állami irányítói figyelembe veszik a kutatások eredményeit, a helyi közösségek igényeit és a pedagóguspálya presztízsét, „nemcsak mondják, hanem tesznek is érte”, a pedagógusokat nem hagyják magukra, mert ezek az államok rájöttek, hogy „a gazdasági válság megoldása a tanter-

mekben készül”. Mivel a társadalom jövője az oktatástól függ, az iskolák, intézményvezetők és pedagógusok szakmai autonómiájának hangsúlyosnak kell lennie, és az oktatásfejlesztést mindig tudományos kutatásnak kell megelőznie a gyakorló pedagógusok és a szülők véleményének figyelembevételével.

Ezzel szemben Magyarországon a változások a központosítás, az intézmények állami fenntartásba vétele és a központi finanszírozás irányába hatnak a helyi lakók véleményének szinte teljes kizárásával, az oktatás tartalmának központi szabályozásával, a pedagógusok autonómiájának minimálisra csökkentésével, miközben az igazgatók „a központi utasítások végrehajtóiá válnak”. Az is példátlan, hogy a köznevelési törvény nem írja le egzakt módon a pedagógusok kötelező óraszámát.

Galló Istvánné úgy vélte, a minőségi közoktatás az alapja a minőségi társadalomnak. Ezért a XXI. századi kihívásokra felelni tudó ismeretekre van szükség, ennek érdekében pedig az oktatás tartalma is időről időre módosításra szorul. Ezért nem a lexikális tudásra kell a hangsúlyt helyezni, hanem a gyakorlatiasságra és a problémamegoldó készségre, és a pedagógusképzést is ehhez kell igazítani. *Mendrey László*, a PDSZ elnöke mindehhez hozzátette: a közös sajtótájékoztató azért tartották a szakszervezetek, mert kiáltó ellentétet tapasztaltak a konferencia szellemisége és a mai magyar valóság között. Ám úgy tűnik, mi megyünk szembe a forgalommal, mert az ott tapasztalható elv az volt, hogy az oktatás szabadságát nem szabad gúzsba kötni, ugyanakkor a köznevelési törvény az állam mindenhatóságát hangsúlyozza Magyarországon.

A PDSZ elnöke *Gloviczki Zoltán* MTI-nek adott, keddi nyilatkozatára reagálva közölte: ha az államtitkárság komolyan azt gondolja, hogy tényleg az a helyes út, amely New Yorkban kibontakozott, akkor „alig várja azt az önálló képviselői indítványt, amely a köznevelési törvény visszavonását eredményezi”. A mostani törvénnyel ugyanis a konferencián elhangzott elveket hangoztatni lehet, de megvalósítani nem – tette hozzá.

Annak a véleményének is hangot

adott, hogy a Nemzeti alaptanterv tervezetének most folyó módosítása lényegi változást nem jelent majd az eredeti tervezethez képest, mert továbbra sincs meg a konferencia és a magyarországi szakszervezetek által is szorgalmazott párbeszéd ezen a téren.

Megemlítette, ők folyamatosan készen állnak a kormányzattal való egyeztetésre, de „lassacskán már választ sem kapunk a felvetéseinkre”. Egyúttal felszólította a kormányt, hogy tegyen végre érdemi javaslatot az egyeztetésre. Közölte, március 30-án kezdi meg a működését az Oktatási Kerekasztal, amelyre mindenkit várnak, beleértve a kormánypárti és ellenzéki szakértőket is.

Gloviczki Zoltán helyettes államtitkár a konferencián tapasztaltakról az MTI-nek azt hangsúlyozta, jelentős szakmai felelősségük kell hogy legyen az intézményvezetőknek, ugyanakkor ennek nem szabad egy személyi névre lennie. Utalt arra, hogy a köznevelési törvény rengeteg kérdésben az igazgatók szintjére helyezi a felelősséget, ő a munkáltatója a tanári karnak, és az igazgató, illetve a nevelőtestület felelőssége a helyi pedagógiai program és tanterv elfogadása. Az intézményvezetők felelőssége lesz ezentúl a tanárok órábeosztása és a tanításon kívüli munkaidő-beosztása is, ami szerint „szakmailag pozitív jelenség, hiszen valóban az iskola álmodhatja meg, hogyan gazdálkodik az idejével és a feladataival”. (Igaz, ez eddig is így volt – a szerk.)

A helyettes államtitkár kitért arra: a pedagógusképzésről a magyar kormányzati elképzelésekhez hasonlóan vélekedtek a konferencia felszólalói. E szerint el kell ismerni, hogy a pedagógusoké „külön szakma”, ugyanakkor egyebek mellett informatikai téren fejleszteni kell a tudásukat. Az ideális életpályamodellt illetően is meg egyezett a nemzetközi szakértők véleménye a magyar kormányzatéval – tette hozzá.

A Nemzeti alaptanterv tervezetével kapcsolatban megjegyezte: a következő két hétben kormányzati szinten mérlegetlik a szakértők a beérkezett javaslatokat, és eldöntik, melyek azok, amelyek „drámai elmaradást próbálnak pótolni”. Általánosságban véve azonban a NAT-tal kapcsolatban a szűkítés tendenciája lesz a mérvadó – jegyezte meg. *PL-összeállítás*

SZŰK KLIKK ÁLTAL KITERVELT ÉRETTSÉGI BUKTA

Egy történelemtanár nyílt levele a miniszterelnökhöz

Az alábbi levelet a Történelemtanárok Egylete tette közzé honlapján, és ahogy írták, azt – választ kérve – eljuttatták a miniszterelnök titkárságára. Onnan azonban a Nefmihez továbbították a levelet. A TTE szándéka az volt, hogy a két írást együtt hozzák nyilvánosságra. Mivel a Nefmiből azt a tájékoztatást kapták, hogy nem számíthatnak a reagálásukra, ezért csupán a kolléga nyílt levelét adhatták közre. Ezt az alábbiakban olvashatják.

Tisztelt Miniszterelnök Úr!

Önhöz fordulok, mert talán Ön az egyetlen, aki segíteni tud nekem. Azokról az idén érettségiző diákokról van szó, akiket hatéves korukban – bizonyára emlékszik rá – Ön mutató ajándékkal lepett meg. 2000-ben, a millennium évében Magyarország minden első osztályba lépő kisdiákja – köztük az én gyermekem is – két vaskos kötetet kapott. A könyvek belső borítóján is ott áll, hogy „ezt a családi olvasókönyvet (daloskönyvet) küldi emlékül Orbán Viktor miniszterelnök”.

Bevallom, a daloskönyvet forgattuk többször, néha az egész család harsogta az A csitári hegyek alatt... kezdetű népdalt – ez volt ugyanis a gyerek kedvence. Az olvasókönyv már nem nyerte meg annyira a tetszésünket, de hát ajándék lónak nem illik a fogát nézni, ugye. Azért e kötet bevezető versének sorai is pozitív jöslatnak bizonyultak – no nem a „Kicsi vagyok én, vezér leszek én” – sorokra gondolok, ezt ugyanis nem a saját fiam sorsán látom beteljesedni –, de „a majd megnövök én” stimmel: szép szál, 185 centis leány lett belőle. S bizony már érettségi előtt áll. És hát ezzel a fránya érettségivel van nekem gondom, mert attól tartok, egy fontos dolog elkerülte az oktatási szakemberek figyelmét.

Jómagam ugyanis történelemtanár vagyok, s már a tavalyi érettségi is komoly dilemmák elé állított. Talán Ön nem is tudja, de a tavalyi történelem-érettségien – az ügynevezett esszékérdések között – szerepelt egy feladat, mely az 1949-es és az 1989-es alkotmány összehasonlítását kérte a diákoktól. S bizony helyes válasznak az számított, hogy ez utóbbi dokumentum megszüntette a 49-es alkotmány minden sztálinista, szocialista kitételét, s az új, demokratikus Magyarországot polgárai számára immár biztosítja az alapvető emberi és állampolgári jogokat.

Nyilván az érettségi kérdéseit jóval korábban állították össze, mint mielőtt az új alaptörvényt elfogadták. A kérdéssor összeállító ezért nem vehették figyelembe az Ön parlamentben – március 11-én – elhangzott értékelését sem. Tudja, amelyekben elmagyarázta, hogy lezárult az a

korszak, amelyben „szűk klikkek által kitervelt és sokszor csak magánérdekeket szolgáló diktátumokkal kormányozták az országot”, s hogy a 89-es alkotmányba az „embereknek semmilyen beleszólásuk nem volt”. S hogy a 2011-es alkotmány végre valóban demokratikus lesz.

Mondom, a tavalyi tanév végén még elfogadtam a diákok pozitív értékelését a 89-es alkotmányról, s akkor sem róttam meg őket, ha az elmúlt két évtized Magyarországának demokratikus érdemeiről beszéltek, s nem egy szűk klikk által kitervelt kormányzásról.

Ezt azonban nyilván most már nem tehetem. Az ön gondolatai ugyanis teljesen egybecsengenek az új alaptörvény szellemével. Immár aki nem az ön véleményét vallja, törvényt és alkotmányt sért, talán még hazaáruló is. Csakhogy sem a diákokat, sem az őket tanító tanárokat nem segítik a jelenleg még érvényben lévő tankönyvek, érettségire felkészítő feladatgyűjtemények. Vettem a fáradtságot, s vagy egy tucatot megvizsgáltam, vajon miként értékelik a 89-es eseményeket, az

A tavalyi tanév végén még elfogadtam a diákok pozitív értékelését a 89-es alkotmányról, s akkor sem róttam meg őket, ha az elmúlt két évtized Magyarországának demokratikus érdemeiről beszéltek, s nem egy szűk klikk által kitervelt kormányzásról

alkotmány létrejöttének körülményeit. Nos, azt kell mondjam, nem találtam olyan középiskolás tankönyvet, mely az Ön véleményével megegyező értékelést közvetítene a diákoknak. Ellenkezőleg; az egyik legismertebb forrásgyűjtemény írói például nemcsak a 89-es, hanem a 90-es módosításokkal is összevetik a 49-es alkotmányt, de már a feladat felvezetőjében így fogalmaznak:

„1972 után... 1989-ben lépett érvénybe az újabb alkotmánymódosítás. Ez olyan nagyszámú, lényegi változtatást hozott magával, hogy gyakorlatilag új alkotmányt jelentett, a rendszerváltással létrejött demokratikus államrend alkotmányát.” (Dupcsik Csaba–Repárszky Ildikó: *Történelem IV. – Forrásgyűjtemény a két-szintű érettségire*)

Nyilvánvalóan a szerzők nem olvasták az ön egykori millenniumi kormánybiztosának gondolatait („a megszálló hatalom magyarországi helytartói 1988 őszen alkudozni kezdtek velünk. Egy párttisztviselő elnökletével összeült az Ellenzéki Kerekasztalnak nevezett egyezkedés. Holott az alkotmányozó nemzetgyűlésnek kellett volna megalakulnia... – l. Nemeskürty I.: *Mi, magyarok*). Mondom, a tankönyvszerzők nem Nemeskürty tanár úr nézeteit vallják – feltehetően más tanár urak más könyveit olvasták. De sajnos így áll a helyzet a többi, jelenleg érvényben lévő tankönyvvel – egyetlenegy sincs, amelyik az új, immár hivatalos álláspontot tanítaná.

Csakhogy attól tartok, hogy az idén érettségiző diákok és érettségiztető tanárok így valóban lehetetlen helyzetbe kerülnek. Mert a tanárok még csak-csak felismerik, hogy mit kérdezhetnek a diákoktól, de a diákok – ahogy én ismerem őket – képesek lesznek meg-gondolatlanul a tankönyveikből készülni az érettségire, sőt még majd a jogaikra is hivatkoznak, amikor pontot vesztenek az elfogadhatatlan válaszok miatt. S bizony több tízezer érettségiző, felvételiző diákról – maholnap úrnák elé járuló szavazópolgárról – van szó.

Nem kétlem, hogy az érettségi jelen lévő régi-új igazgatók és a régi-új érettségi elnökök (ez utóbbi feladatra épp a napokban kaptam az új kormányhivataltól levélben szíves felkérést) ügyelnek majd arra, hogy ne hangozzék el az érettségien alkotmányértő kijelentés. Új tankönyvet nyilván májusig már nem lehet írni, talán pénz sincs annyi, mint 2000-ben, amikor még ajándék könyvekre is telt a kormányzati költségvetés. De azért a biztonság kedvéért nem kellene egy rendkívüli kormányrendeletben is értesíteni a diákokat és a tanárokat, hogy a tankönyvek mely részei váltak meghaladottá, s hogyan is kell a közelmúltat és az alkotmányt helyesen értelmezni?

Bízva az Ön határozottságában és tenni akarásában várom szíves válaszát, tisztelettel:

Bodnár Zsuzsanna

CSALÁDFENNTARTÓ GYEREKEK

Baj van! Valami nagy baj van az iskolák környékén!

Nem mondtam ezzel újdonságot. Hosszú hónapok óta másról sem szólnak a pedagógiai közélet vitái, mint arról, hogy az oktatási kormányzat törekvései, immáron az intézményes nevelés világát szabályozó törvénye, a NAT tervezete visszaforgatja az idő kerekét, a kialakuló új köznevelési rendszer nem segíti a modernizációt, hanem éppen ellene hat, a gyerekeket és családjaikat – minden gyereket, minden családot – hátrányos helyzetbe hoz. Most mégis egy olyan jelenségről szólok, ami azt jelzi, még annál is nagyobb a baj, mint azt sokan a jogalkotási folyamatot figyelve láttuk.

– Tanár úr, nem tudok maradni, kérem, engedjen el. És, ha kérhetem, ne írjon be hiányzóként – kéri tanítványom a minap a hetedik óra előtt a szünetben.

– Hová mész, fiam? – kérdezem kíváncsian.

– Dolgozni megyek – mondja kicsit bátoratlanul, mintha szégyellné az őszinte választ.

– De a te „munkád”, munkahelyed itt van az iskolában! – próbálok érvelni, közben magam is érzem, a válasznak nincs ereje.

– Igen, de azt mondták a cégnél, ha ma nem megyek dolgozni, holnap már ne is menjek – érvel a kamasz gyerek.

– És ez olyan nagy baj? Legfeljebb, ha nem lesz rá pénzed, nem mész a hétvégén buliba – felelek „csípőből”.

– Nem bulipénzért dolgozok. Apukám leszállékkolt, anyukám munkanélküli. Ha én nem dolgozok, nagyon nagy bajba kerülünk.

Nem folytattam. Menj, fiam, mondtam egy pillanatnyi tétovázás után, és gyorsan elfordítottam a fejem, hogy ne lássa, sírással küzdök.

A történetet elmondtam kolléganőmnek. Meglepődött. Neki is volt hasonló „élménye”, más gyerekekkel másik osztályban. Diszlexiás tanítványai részére szervez délutáni foglalkozást, így próbál segíteni azoknak, akik az iskolai tanulás tekintetében hátrányban vannak. A gyerekek közül többen nem jönnek, mert... Azt mondja, nincs ezzel egyedül, kollégáink közül többen panaszkodtak már, hogy a gyerekek nem maradnak tanórán kívüli foglalkozásokon az iskolában, mert dolgozni járnak.

Tudjuk, a nevelés történetében több kezdeményezés is volt arra vonatkozóan, hogyan lehet a termelőmunkát pedagógiai eszközként alkalmazni. *Rudolf Steiner* Waldorf-iskolájában, *Makarenko* kommunáiban például. Vagy *Gáspár László* szentlőrinci iskolájában. Ha az iskolai nevelés rendszerében a termelőmunka egyenértékű nevelési rendszerelem az osztálytermi munkával, az rendben van. Ha szünetidőben a fiatalok dolgozni mennek, hogy megkeressék a nyaralásuk, szórakozásuk költségeit, ez is rendben van. De most nem erről van szó! A gyerekek

munkájukkal gazdasági értelemben családfenntartói szerepbe kényszerülnek. Ez nincs rendben. Egy gyereknek meg kell tanulnia a felelősséget (is), de a család fenntartásának felelősségét nem ekkor, és nem így! A tanítóesélyes lányoknak és fiúknak az iskolában a helyük, hogy ott kaphassák meg mindazt, aminek birtokában majd érvényesülni, boldogulni tudnak a munkaerőpiacon.

A gyerekek munkája ebben a formában elfogadhatatlan! Elfogadhatatlan, hogy a szülők minden jó szándéka ellenére – egyre többen – nem képesek gyerekeik tanulásának anyagi feltételeit biztosítani. Elfogadhatatlan, hogy a gyerekek tanulás, az iskolai programok helyett dolgozzanak! Elfogadhatatlan, hogy a cégek a gyerekmunka lehetőségével éljenek, elsősorban azért, mert ez nekik olcsóbb! Elfogadhatatlan, hogy a munkaerő-közvetítő cégek visszaéljenek a gyerekek kiszolgáltatottságával, és olyan bérrel szerződtessék őket, amilyenért felnőtteket biztos nem tudnának foglalkoztatni! És a gyerekeknek még szakszervezetük sincs, aki szót emelne érdekükben.

Itt tartunk. A Nemzeti alaptanterv ötven évvel repíti vissza a magyar oktatásügyet. Az egyre terjedő gyermekmunka Dickens világot vetíti előre.

Szép új világ.

Fábry Béla
pedagógus

ELGONDOLKODTATÓ FELMÉRÉS

Tragikus listát vezet hazánk, Európában Magyarországon a legerősebb az antiszemitizmus

„Aggasztóan magas” továbbra is az antiszemitizmus Európában, különösen Magyarországon, Spanyolországban és Lengyelországban – állapította meg a Rágalmazás elleni liga (ADL) amerikai zsidó szervezet. A tíz európai országban készített felmérést New Yorkban ismertették március 20-án.

A közvélemény-kutatás Magyarországra, Ausztriára, Franciaországra, Németországra, Olaszországra, Hollandiára, Lengyelországra, Spanyolországba, Norvégiára és Nagy-Britanniára terjedt ki. A felmérés megállapította, hogy ezekben az országokban a lakosság nagy csoportjainak körében tovább élnek azok a klasszikus antiszemita vélemények, amelyek szerint a zsidóknak túl nagy a gazdasági befolyása, lojálisabbak Izraelhez, mint a saját hazájukhoz és „túl sokat beszélnek” a holokausztról.

„A felmérés megállapította azt a nyugtalanító tény, hogy az antiszemitizmus foka továbbra is magas az egész kontinensen, és sok európaít sokkal jobban megfertőz annál, mint amit az Egyesült Államokban tapasztalunk” – jelentette ki *Abraham H. Foxman*, az ADL igazgatója. „Magyarországon, Spanyolországban és Lengyelországban az antiszemita magatartást mérő számok szó szerint túllépnek a grafikonon, és komoly választ követelnek a politikai, civil és vallási vezetőktől.” Az antiszemitizmus általános foka a felmérés szerint a „tízek” közül Magyarországon a legmagasabb, 63 százalék (2009-ben 47 százalékot mértek). Spanyolországban ez az érték 53, Lengyelországban pedig 48 százalék. Franciaországban – ahol egy toulouse-i zsidó iskolánál március 20-án három gyerek és egy tanár életét követelte az erőszak – az antiszemitizmus általános foka a 2009-ben mért 20-ról 24 százalékra nőtt.

Arra a kijelentésre, hogy „a zsidók lojálisabbak Izraelhez, mint a

saját országukhoz”, Spanyolországban a megkérdezettek 73 százaléka úgy reagált, hogy „ez valószínűleg igaz”. Magyarország ebben a „rangsorban” 55 százalékkal az ötödik helyen áll Lengyelország és Olaszország (61-61 százalék), valamint Norvégia (58 százalék) mögött.

Arra a kijelentésre, hogy „a zsidók túl nagy hatalommal rendelkeznek az üzleti életben”, 73 százalékkal Magyarország volt az első. A megkérdezettek kijelentették: „Ez valószínűleg igaz” (2009-ben még 67 százalék vélekedett így). Ebben a kategóriában Spanyolország (60 százalék) került a második helyre, Lengyelország (54 százalék) pedig a harmadikra.

Arra a kijelentésre, hogy „a zsidók túl nagy hatalommal rendelkeznek a nemzetközi pénzügyi piacokon” Magyarországon a megkérdezettek 75 (2009: 59), Spanyolországban 67, Lengyelországban 54, Olaszországban pedig 43 százalék mondta azt, hogy „ez valószínűleg igaz”.

Azzal a kijelentéssel kapcsolatban, hogy „a zsidók még mindig túl sokat beszélnek arról, hogy mi történt velük a holokauszt alatt”, Magyarországon 63 (2009: 56), Lengyelországban 53, Olaszországban 48, Spanyolországban 47, Ausztriában 45, Németországban pedig 43 százalék mondta az, hogy „ez valószínűleg igaz”.

(Forrás: MTI, STOP)

DONÁTH LÁSZLÓ: NEM SZABAD ELENGEDNI A MÁSIK KEZÉT

Olyan pedagógus, mint Apáczai Csere János vagy Németh László, jó pár lakhat ebben az országban

Evangélikus lelkész, publicista, politikus, a Nagy Imre-per másodrendű vádlottjának, *Donáth Ferencnek* a fia. Úgy véli, Magyarországon a cigánygyűlölet erősebb a zsidógyűlöletnél, és aki a másik embert gyűlöli, az embergyilkos. Az antiszemitizmus, a rasszizmus pedig soha sehol nem tolerálható. A Mohács utáni helyzetben levő országban a mostani politikai berendezkedés az óvodától a diploma megszerzéséig az oktatás egész folyamatát a leghatározottabban a kezében akarja tartani, és ő akarja megmondani, hogy mi hogyan jó. Ez biztos kudarc, a hatalomnak békén kell hagynia a szakmai testületeket. A hit- és erkölcs tan kötelező bevezetése pedig csak a hatalom arroganciáját bizonyítja. Donáth Lászlóval beszélgettünk.

– *Először is engedje meg, hogy gratuláljak a közelmúltban megkapott Radnóti-díjhoz. Az első kérdésem ehhez kapcsolódna, lelkészként, emberként ön mit szól ahhoz, hogy egy felmérés szerint Magyarország a legantiszemitebb ország Európában, és hogy egyre erősödnek az ordas eszmék, a rasszizmus és az antiszemitizmus is?*

– Nincs objektív mértéke annak, hogy az elmúlt 3 ezer évben, amióta európai kultúráról, különféle civilizációkról, országokról, nyelvekről, kultúrákról beszélhetünk ezen a földön, amelyet Európának hívunk, mikor hol miért csomósodott össze vagy vált érzékelhetővé az antiszemitizmus. A Szentírással több mint négy évtizede foglalkozó emberként számomra teljesen nyilvánvaló, hogy a judaizmus kezdetétől fogva nagyon nagy hangsúlyt fektetett arra, hogy a környezetét áthassa, befolyásolja. Nem ironikusan, inkább kicsit szomorkásan mondom, ha kell, pusztán létét botránnyá, skandalummá téve provokálja a környezetét, amely bálványimádó, politeista, mindenféle mágiáknak és babonáságoknak kiszolgáltató, vagy éppen esztétizáló és a művészetet önmagán túl valamiképpen spirituálissá tenni akaró szándékaiban elveszíti azt, ami a másik ember és a közösség iránti felelősség. Ennek következtében az a népközösség, amely a judaizmus vallását követte – nevezzük egyszerűen zsidóságnak –, újra és újra, tehát a názáreti Jézus születése előtt is jó néhányszor a megsemmisítés, megsemmisülés határára került. Egy nép, amely – ha egyedei magukat ateistának vagy agnosztikusnak vallják is – a közösséget tekintve vallást hordozó, mi több, az egy igaz Isten egyedül hiteles képviselőjében eljáróként fogalmazza meg magát más népek tömegébe, kultúrájába, tradíciójába ékelődve, újra és újra ki fogja váltani az érzelmi ellenállást. A vallás lényege mindig a célszerep. A vallás nem racionális, nem összefüggéseken alapuló, értelmes belátások mentén történik, hanem alapvetően a szív dolga, rosszabb esetben a gyomoré. Addig, ameddig ez valamiképpen általános emberi vagy életdolgokra vonatkozik, nem okoz nagy problémát. De ha az Árpád-sávós lobogókra, a gárdisták fekete egyenruhájára, a turulra gondol, vagy éppen a cigánygyilkosságokra, azok a maguk nemében pogány áldozatok, vagyis emberöléssel akarják kiengesztelni azt a torz – kis i-vel, hogy félre ne értsen valaki – istent, aki ezeknek az iszonyúan eltorzult agyú embereknek a

tudatában van. Egy azonban biztos, az én számomra nem az a releváns kérdés, hogy melyik évszázad vagy melyik ország terhelt súlyosabban a zsidógyűlölettel. Számomra az soha és sehol nem tolerálható. Aki a zsidót, a németet, a franciát, a magyart, a szlovákot vagy a román gyűlöli, az embergyilkos.

Azt azért világosan látni kell, hogy Magyarországon a zsidógyűlölet jelen pillanatban sokkal kisebb jelentőségű, mint a cigánygyűlölet. És azt is látni kell, a második világháború után egész Nyugat-Európát áthatotta a szándék: egyszerre felmentődni attól az iszonyattól, a büntudattól és a bűnbánattól, hogy itt 6 millió zsidó embert engedtek legyilkolni, és ebben Svájc épp olyan bűnös, mint Norvégia. Nem szabad finomkodni, hogy az egyik kevésbé felelős, mint a másik. Ez azonban a jogászokra tartozik. Nekem evangélikus lelkészként egyetlen dolgom van: a másik embert vagy akár önmagamot úgy állítani Isten színe elé, ahogy ő Káinon számon kéri Ábel vérének. Hosszabb ideig éltem Németországban, és azt gondolom, gyönyörű, ahogy a német társadalom nekiveselkedett a szembenézésnek – bizonyos értelemben ugyanúgy, mint annak előtte a zsidók kiirtásának –, sikerrel. Nagy nép, nagy kultúra.

– *Mi segítette őket abban, hogy szembe tudjanak nézni ezzel a problémával?*

– Semmi. Ez nagyon bizarr dolog. Olyan mérhetetlen szégyen tapadt ehhez, hogy még jóval a második világháború lezárulta után, az 50-es évek végén, 60-as évek elején is remekművek készültek, *Rolf Hochhuth* A helytartójától *Günter Grass* Bádogdobjáiig. Arról szólnak, hogy ezzel az iszonyattal elvileg nem lehet együtt élni, praktikusán azonban igen. Mi több, el lehet viselni a náciakat. A német társadalmat nem az kényszerítette a szembenézésre, ami történt, hanem az a szándék, hogy mégiscsak rehabilitálódjék Európába. Amihez kellett a 45-től 70-ig tartó trauma 20-25 éve, beleértve a vörös, náciellenes mozgalmak súlyos provokációját is. Való igaz, hogy ezt a problémát nem lehet megoldani, talán nem is kell megoldani, csak átalakítani kell tartani, ahogy Belgiumtól Svédorszáig, Franciaországtól Németországig teszik. Hogy mennyire aktuális a dolog, azt a toulouse-i tömeggyilkosság mutatja, de volt hasonló Norvégiában is néhány hónappal ezelőtt. Nagy valószínűséggel azonban nem igaz,

hogy Kelet-Európában Magyarországon lenne a legsúlyosabb a helyzet. Csakhogy innen van információ, itt még olyan jelentős, a maga becsületére és múltjára érzékeny zsidó polgárság és értelmiségi populáció él, hogy percekben belül nyilvánvalóvá teszi azt, amit Lettorszában, Ukrajnában, Romániában vagy Szlovákiában már nem, mert nincs, aki nyilvánvalóvá tegye, nincs zsidó. Személyes sérelmek eshetnek, amit úgy kezelnek, mint személyes sérelmet, és nem nagyon foglalkoznak vele. Itt még ha valakit a származása miatt támadás ér, ezres, ha nem tízezres nagyságú populáció hördül fel – hozzáteszem, joggal és méltán.

– *Az a fajta antiszemitizmus, amelyik 90 óta egyre hangsúlyosabb, csak folytatása annak, ami addig is megvolt, csupán fű alatt létezett, és nem jött velünk szembe? Vagy felerősödésének gazdasági okai is vannak?*

– Nagyon pontosan fogalmazott: nem jött velünk szembe. Állarc volt rajta, vagy csak egyszerűen egy lepel, és magunk sem akartuk felismerni. En nem vagyok irgalmas sem a Rákosi-, sem a Kádár-rendszerhez, azt gondolom, hogy a latens antiszemitizmus, adott esetben éppen a zsidó származású emberek azon igyekezete, hogy önmaguk előtt is elfeledtessék a származásuk ilyen-olyan terhét, sajátos módon indirekt vagy direkt formában akár hozzá is járult ahhoz, hogy az antiszemitizmus növekedjék. *Angyal Istvánból* nagyon kevés volt, nagyon kevés. Ez a magyarországi zsidóságnak a rettenete. *Radnóti Miklós* és *Szerb Antal* – mindkettő a magyar szellemtörténet legnagyobbjai közé tartozik – egy ponton a saját életük odaadásával tették nyilvánvalóvá, hogy magyarnak lenni nem azt jelenti, amit a náci meg a nyilasok produkálnak. Akkor sem azt jelentette, ma sem azt jelenti. De azért ne keverjük össze *Péter Gábor*t Szerb Antallal.

Én azt hiszem, hogy az antiszemitizmus a maga nemében mindig ugyanaz a rothadás. Nagyjából egészéből ugyanazokat a képleteket is használja, például gazdasági szempontoknál. Egy elszegényedő országban a hatalomnak nincs más módja, mint elvenni a nyugdíjakat, csökkenteni a szociális juttatásokat. Nincs munka, de rá kell kényszeríteni az embereket, hogy úgy tegyenek, mintha dolgoznának, megalázzák őket azzal, hogy felnőttként nem rendelkezhetnek önmaguk testével, idejével, bármijével, hanem majd a társadalom megmondja, hol az ő helyük.

(Folytatás a 7. oldalon)

DONÁTH LÁSZLÓ: NEM SZABAD ELENGEDNI A MÁSIK KEZÉT

(Folytatás a 6. oldalról)

Ez elképesztő módon gerjeszt mindenfajta gyűlöletet, és onnantól kezdve már csak egyesíteni kell az erőket. Kít gyűlölünk? Lehetne gyűlölni a vörös hajúakat, lehetne gyűlölni a féleszüeket. De nem, nálunk a zsidót vagy a cigányt, a meleget vagy az idegent kell. A kínait azért nem, mert Kínától pénzt remél az ország. Elképesztő módon vigyáz a hatalom arra, hogy még véletlenül se érje olyan megjegyzés a Magyarországon hozzátétőlegesen 80-100 ezres nagyságrendben élő kínai populációt, amely félreérthető lenne számukra vagy az anyaországban élő mintegy másfél milliárd ember számára.

– **Ma Magyarországon, aki szegény, egyre szegényebb lesz, aki gazdag, egyre gazdagabb. Az elmúlt 20 évben mintha az önzés vette volna át a hatalmat minden más felett...**

– Miután nyilvánvalóvá lett, hogy azok az álmok és vágyak mind odalettek, amelyek a XIX. század utolsó harmadától a XX. század első feléig jelentős számú szegény emberben éltek – miszerint a földosztás és a termelőeszközök társadalmi tulajdonba vétele árán a társadalom egymással eredendően elmentmondásban élő osztályai kibékíthetők –, 1956 után soha többé nem akadt sem politikai gondolkodó, sem politikus személyiség, aki ez elvek mögé odaállt volna. Gyakorlatilag milliós nagyságrendben vannak azok az emberek, akik felnőttek – és új generációként újra és újra felnőnek –, és nem tudják, hogy van értékesebb, mint az „enyém”, a „nekem”, az „értem”.

– **Ennek alapján ön szerint miféle Magyarországot épül itt?**

– Nem épül. Ez a szörnyű helyzet nyilvánvalóvá teszi, hogy valamilyen módon mindenki csak a saját maga személyes élete, esetleg bővített személyes élete átmentéséért harcol. Mohács utáni helyzet van. Senki nem vallja be, hogy már régen három részre van osztva az ország. Nincs sem politikai, sem gazdasági konszenzus abban, hogy bárki legyen is kormányon, az a nép egészéért, minden egyes állampolgárért felelős, és abban sem, hogy egyetlenegy sem vesztet el azok közül, akik ezen a szekéren ülnek. És ha a szekér kátyúba ment, akkor a kiemeléskor mindenkinek részt kell vennie, de nem úgy, hogy némelyek a bakon ülve elveszik a nyugdíjasoktól és a leendő nyugdíjasoktól a befizetéseiket, megszigorítva a legkülönbébb módon azon sarkalatos törvényeket, amelyek valamiképpen az emberek emberarcúságát, tehát a másikkal való kiengesztelődését jelentik. Mert hiszen nem egyszerűen arról van szó, hogy sok az önző ember. Hiszen mindig is volt, és például Németországban még sokkal több van. Nem ez az izgalmas, hanem az, hogy attól, hogy egy német önző, egyetlen percre sem adja fel azt, hogy

ő a teljes német valóság hordozója. Itt nem ez a helyzet. Itt bizony – *Bibó István* összes tanulmánya fényesen bebizonyította már 70 évvel ezelőtt – ostoba és kegyetlen módon arra képeződnek ki emberek az általános iskolától, de lehet, hogy már az óvodától fogva, hogy senki nem hajlandó a saját önös érdekét legalább gyeplőre vagy pórásra fogni.

– **Ebben nyilván az oktatásnak jelentős szerepe volt...**

– Így van. Ennek vannak szakmai és emberi okai is. A szakmai, hogy az idő függvényében egyre kevesebb hivatástudatos pedagógus lett. Amikor én a 60-as évek legelején általános iskolába jártam, még jó néhány olyan tanárral találkoztam, aki súllyá lett az életben. Egyszerűen be akart és be tudott épülni abba a képlékeny anyagba, amely az én életemnek azt a periódusát jellemezte, és amit beépített, azt a későbbi idő sem vetette ki, azon egyszerű oknál fogva, hogy hasznosnak bizonyult. Nem ez vezette őket, de amit adtak, ezzé lett. Azt gondolom, ahhoz, hogy egy olyan szakmai csapat, mint a pedagógusoké, jól tudjon dolgozni, biztosítani kell a természetes szelekciót, azt a minőségbiztosító rendszert, amely által a szakmában jelenlévők képesek arra, hogy a céh becsületét megővjék. Ahhoz, hogy a tanítás és a tanulás egységes szerkezetű váljék, az kell, hogy ők alakítsák ki, mit és hogyan tanítanak. Akkor a minőségelv mindenütt ugyanaz lesz. Ehhez azonban a hatalomnak békén kell hagynia a szakmai testületeket. Bizarra dolog, de ez nem megy konfliktus nélkül. Valószínűleg a világon mindenütt úgy van, hogy a hatalom újra és újra megpróbálja magához ragadni, befolyásolni, kihasználni, felhasználni, amit csak lehet. A másik oldalon állóknak – legyenek egyházak, pedagógusok, de akár mozgonyvezetők vagy épp orvosok – nem szabad hagyniuk, hogy bedarálja őket a hatalom. Ezért egyetlenegy tehetnek: meg kell oltalmazniuk a maguk szakmai és intézményi autonómiáját annak érdekében, hogy a saját belső minőségi elveiknek meg tudjanak felelni.

– **Most óriási változások vannak az oktatásban. Ön szerint jó irányba megyünk?**

– Az teljesen nyilvánvaló, hogy az a két szempont – az autonómia és a minőségelv –, amelyről beszéltem, ennek a hatalomnak sem szimpatikus. A közoktatási, a felsőoktatási törvény, az egyetemek létszáma, autonómiájuk befolyásolása és sok minden ide tartozó egyéb dolog mutatja ezt. Ma még csak annyit egyértelműsít, hogy ez a mostani politikai berendezkedés az óvodától a diploma megszerzéséig az egész folyamatot a leghatározottabban a kezében akarja tartani, és ő akarja megmondani, mi hogyan jó. Az emberiség történelme, a saját gyermekeim nevelése vagy akár a jézusi „pedagógia” ismeretében azt gondolom, hogy ez biztos

kudarc. Mert az embert soha semmilyen hatalom nem tudta hosszan és végérvényesen uralni. Ha egyszer sikerülne, abból lenne az a falanszter, amelyet *Madách* megírt. Szerencsére ez rémálom, és ameddig az ember ember, rémálom is marad. Ezzel együtt rengeteg kisémbert kín, tehát az egyes ember, pedagógus, szülő, gyermek és az oktatási területen működő ember személyes kínját okozhatja az, hogy olyan konfrontációkba keveredik bele, amelyből senki sem tud győztesen kikerülni. Ez a hatalom bűne. A vége pedig nyilvánvalóan az, amit anyám, aki szintén pedagógus volt, úgy fogalmazott: „Fiam, az iskolában mondanak ezt, mondanak azt, elengeded a füled mellett, és aztán itthon meghallod tőlem, apádtól meg a barátainktól, hogy mi az igazság. Ha gyenge a tanár, majd tanítalak én.” Magyarul: én a fivéreimmel együtt abban nőtem fel, hogy amellett, hogy bár nekem nagyon stabil és időnként nagyon kedves világnak tűnt az akkori iskolák világa, nagyon-nagyon sokat kaptam otthonról. A kettő együtt működött, és összeépült. Arról nem merek nyilatkozni, hogy ez hogyan van ma. Az én számomra azonban olyan erős példa volt, hogy amit igazán fontosnak tartottam, amihez értettem, arra eleve én tanítottam a gyerekeimet. És csak azt tudom mondani, biztos, hogy ebben hiba nem történt. Azt is látni kell, hogy az ember nem azokban az öntőformákban fogja élni az életét, amelyeket a hatalom talál ki számára, hanem megy a maga saját belső törvényei után. Akiben tehetség és akarat, valódi érték munkál, az ott termi meg az élete gyümölcsét, ahol ő akarja. Függetlenül attól, hogy a hatalom mit akar.

– **Ehhez kapcsolódva hadd kérdezzem meg, ön szerint a hit- és erkölcsstan kötelező bevezetésétől erkölcsösebb lesz-e bárki is Magyarországon?**

– Pontosan tudható, hogy ez is a hatalom majdhogynem kacagató – de kinek van még kedve kacagni – arroganciájához tartozik. Kik akarnak nekem hit- és erkölcsstant tanítani? Merthogy minden tanítás nélkülözhetetlen nulladik fázisa, hogy szavakon innen legyen meggyőző ereje a személyiségnek. Ha ez nincs, akkor jobb nem felmenni a katedrára, mert onnantól fogva már csak a nádpálca, az üvöltözés, a hisztéria marad, hogy valami módon fegyelmezve legyenek a gyerekek. Ott már nincsen sem nevelés, sem tanítás. Akiben nincs pedagógiai étosz, aki nem szeretni és szolgálni akarja a gyereket, nagyként és erősként nem teszi kicsivé magát, hogy a kicsi, a tudatlan naggyá lehessen, az ne beszéljen se hitről, se erkölcstről, az ne beszéljen semmiről! Ez az egyik fele. A másik, hogy a kötelező bevezetés semmi mást nem szolgál, mint hogy elfedje a brutális hitetlenséget és erkölcstelenséget.

(Folytatás a 8. oldalon)

DONÁTH LÁSZLÓ: NEM SZABAD ELENGEDNI A MÁSIK KEZÉT

(Folytatás a 7. oldalról)

A kötelező hit- és erkölcsstan annak a hazug, ocsmány, levignettázott felirata, hogy az iskola, az óvoda ezt a sok, szegény, jámbor gyereket megfékezhető, kézben tartható, manipulálható masszává alakítsa. Semmi másról nincsen szó. A hatalomnak – ugyanúgy, mint a pókerben – csak a kezét kell figyelni. A politikán, az etikán túl van ennek egy szakmai része, amely úgy hangzik, hogy a hittan egzakt dolog. Én is azok közé tartozom, akik a legkülönbözőbb módon világleltekben tanítottak, de – az egyetemet leszámítva, ahol egy nagykorú ember szabadon dönt, hogy jön-e az órára – többszöri kísérlet ellenére sem voltam hajlandó hittant okítani sem általános, sem középiskolában. Ennek egyetlen oka van: én lelkes vagyok, nem pedagógus. Az én munkaterületem az egyház fizikai tere, a templom, ha tanítani akarok, és tudok tanítani, akinek kell, jöjjön oda. Amióta az eszemet tudom, mindig jöttek. Én tiltakozom az ellen, hogy az állami iskolában és a közoktatásban bárki hittant tanítson! Azt gondolom, hogy a Szentírásról, az egyház történetéről, a vallástudományról és azon tudományokról, amelyeket ezekből származtatni lehet, összefüggő, egységgé váló ismeretet átadni egy gyereknek, óriási érték. A művészettörténettől a lélektanig, kit mi érdekel. Ám ebből nem következhet a gyerek befolyásolása arra, hogy milyen vallású legyen, és nem következhet belőle semmilyen fajta osztályzás sem. Nincs olyan, hogy valaki hit- és erkölcsstanból kettes vagy megbukott. Ez az egész hit- és erkölcsstan bukott meg a legmagasabb szinten. Én azt gondolom, hogy sokkal nagyobb csőnd, az ember iránti sokkal nagyobb tisztelet a minimális feltétele annak, hogy bárki előálljon azzal, hogy ő egy másik embert hitre és erkölcsre akar nevelni.

– *Mit tehetünk mi, mit tehetnek a nagyon is kiszolgáltatott helyzetben levő pedagógusok azért, hogy itt egy olyan ország szülessen, amelyben mindenkinek helye van, amelyet mindenki a hazájának tekintet, nemre, vallásra, származásra és minden egyébre tekintet nélkül? Mi kéne ahhoz a nemzeti minimumhoz, ami mellett felépülhetne ez az ország?*

– A dolgokat mindig újra kell fogalmazni. Az életben az a fantasztikus, hogy mindig egy nappól áll. Hálát kell adni azért, hogy ma reggel felébredtünk, és azért is, hogy ma éjjel békén lefekhetünk. Ennyi az életünk. Holnap újrakezdődik, és akkor megint újra meg kell fogalmazni. Egészen furán hangzik – még a lelkes is lehet hívó ember –, de tényleg arról van szó, hogy én nem egyszerűen élni szeretek (persze, nagyon szeretek élni, és nagyon sok szépségét látom az életnek itt is, most is), de ami engem emellett vagy ezen túl állandóan inspirál, hogy semmi nincs befejezve. A sátán legnagyobb csele, hogy elhitheti az emberrel, hogy mindennek vége, minden irreverzibilis, visszafordíthatatlan, megváltoztathatatlan, jóvátehetetlen, és itt a világ vége. Nem így van. Ez az, ami alapján azt mondom: jó, ha ez van ma, akkor mi az, amit ma meg kell tennem. És három dolgot biztosan meg kell tenni. Ha valaki gyerekekkel foglalkozik, vagy bármilyen módon tevékenykedik akár a felnőttoktatásban, állandóan tovább kell magát képeznie. Nem szabad elfogadni azt, hogy ennek nincs értelme, hogy mindent tud, hogy ezeknek ennyi is elég. Egyébként mindenki olyan módon tanul, ahogy akar, de ne nyugodjék bele abba, hogy ez az ország olyan középszerű, olyan rossz, hogy itt még az ő tudása is a Himalája magasságát éri. A második, hogy nem szabad elhinni az ördögnek

azt a cselét sem, hogy az emberek nem szerethetők. A másik iránti szeretet feltétlen, mert nem annak függvényében mozog, hogy milyen hasznot hoz, vagy egyáltalán, hoz-e valamilyen hasznot. Ez túlegíti az embert egy csomó rémségen. Mert bizony meg lehet botránkozni, kétségbe lehet esni, el lehet menni, de ekkor biztos, hogy a sátán nyert. Egyáltalán nem biztos, hogy az, aki itt marad, boldog lesz, mert a konokság megeszi a lelket. Én a harmadik utat mondom: nem elmenni, itt maradni, de megőrizni azt a fajta emberi, spirituális minőséget, amelyre a magyar történelem ezernyi gyönyörű példát hozott, és újratehermi ennek gyümölcsseit. Olyan pedagógusok, mint például *Apáczai Csere János* vagy *Németh László* volt, jó pár lakhat ebben az országban. Ennek a lényegéhez tartozik a megátalkodott, elkötelezett, szívós, kiolthatatlan szeretet. És egy harmadik dolog... Időnként már én magam is nagyon nehezen viselem a kezdeti kapitalizmus töméntelen otromba, gonosz sajátosságát. De azt mondom: jó, ha így, akkor nem marad nekem más választásom, szervezkedni kell. Magyarul: ha öten, öten, ha többen, többen. Idősek, fiatalok, nők, férfiak, dolgozók és nyugdíjasok is. Nem szabad elengedni a másik kezét. Akivel le lehet ülni szót váltani, azzal le kell ülni, megérteni, hogy mit akar, megértetni vele, mitől nehéz nekem az élet, és mitől lenne könnyebb. Ez nélkülözhetetlen lehetősége ennek a világnak, mert ettől nem válunk olyanná, mint azok, akikről az életünk keserű, fáradt, kudarcos vagy megsomorított. És akkor a mi emberi tartásról szóló példánk beleépülhet a következő – sajnos egyre fogyó létszámú – korosztályok életébe, ugyanúgy, ahogy ama egykori sokak példája beépült a mi életünkbe.

Millei Ilona

HIT- ÉS ERKÖLCSTAN AZ ISKOLÁBAN

Réthelyi elmondta, milyen az ideális hitoktató

Kiemelkedő jelentőségű munkának nevezte a 2013 szeptemberében bevezetendő hittan, illetve erkölcsstan kötelező oktatásának előkészítését és végrehajtását a nemzeti fejlesztési miniszter az Evangélikus Hittudományi Egyetemen tartott március 22-i konferencián. Réthelyi Miklós szerint a vallásoktatás célja, hogy az „átprogramozza életünket a hétköznapi szentségeivel”.

Réthelyi Miklós a Lelki nevelés – hitoktatás – esély a holnap számára című ökumenikus tudományos konferencián arról beszélt, hogy a társadalomban nagy várakozás tapasztalható az oktatási rendszer átalakítása, ezen belül egyebek mellett a hittanoktatás és az erkölcsstanoktatás (választani lehet e kettő közül) kötelező bevezetése iránt.

A miniszter azt mondta: a vallásoktatás célja, hogy az „átprogramozza életünket a hétköznapi szentségeivel”, a többi között a létezés örömeivel, az alkotás, a nevelés, a szépség, a hasznosan eltöltött idő értékének és az egyes emberekben rejlő értékek szentségeivel.

Hozzátette, hogy a hitoktatóknak elemzőképességgel és filozófiai ismeretekkel kell rendelkezniük, valamint egyszerre kell elbeszélőknek és evangélistáknak lenniük, meg kell találniuk a mélyebb értelmét az általuk elmondott elbeszéléseknek, amelyeket az

emberiség történetébe is kell helyezniük. A hittanároknak a jövőbe tekintve kell beszélniük a jelenről, ugyanakkor vigasztalniuk is tudniuk kell – jegyezte meg a tárcavezető. Egy ferences szerzetest idézve a miniszter rámutatott: az ideális hitoktató személyét illetően a legfontosabb a pedagógiai elhivatottság, de lényeges a szakmai tudás és a rendezett magánélet is, valamint a hitoktatónak a módszertannal is jól kell bánnia. Ezenkívül tudnia kell felkelteni a gyermekek kíváncsiságát is, továbbá el kell érnie, hogy a diákok ne csak hallgassák, amit elmond, hanem tudjanak kérdezni és önállóan gondolkodni.

Megemlítette, hogy a Nemzeti alaptanterv tervezetében nagy hangsúllyal szerepel az erkölcsös életre, a nemzeti azonosságtudatra, a hazafiasságra és a családi életre, valamint a fenntarthatóságra, a környezet- és médiatudatosságra való nevelés, s ebbe illeszkedik a hittan és az erkölcsstan oktatása. (Forrás: MTI)

AZ ERÉNY LEGFŐBB ELLENSÉGE A SZEMÉLYES ÉRDEK

Megkérdeztük, ki mit ért erkölcsös élet alatt

A Nemzeti alaptanterv tervezetében többek között nagy hangsúllyal szerepel az erkölcsös életre nevelés, és ebbe illeszkedik a hittan és az erkölcsstan oktatása – mondta egy konferencián *Réthy Miklós*, a Nefmi minisztere. Kíváncsiak voltunk, hogy az általunk megkérdezettek közül – a magánembertől a közpolitikusig – ki mit ért erkölcsös élet alatt, azt hogyan fogalmazza meg. Az alábbiakban az ő válaszaikat olvashatjuk.

Fekete Ildikó szülő: Az erkölcsös élet számomra bizonyos, a család és a társadalom által elvárt magatartási formák betartását, és az arra való nevelést jelenti. Szűken összefoglalva például: a másik ember tisztelete, elfogadása (*minden ember szuverén*); a szülők tisztelete, megbecsülése, támogatása; a gyermekek tisztelete; a család fontosságának hangsúlyozása; példamutató magatartás (*a szülő példakép*); életmódbeli útmutatás (*egészséges életmódra nevelés, a szexuális nevelés*); környezetünk szeretete; tolerancia (*más vallások, más etnikumhoz tartozók, fogyatékkal élők elfogadása*); segítőkészség (*tudni kell adni, nem szabad szó nélkül, becsukott szemmel elmenni az elesett, segítségre szoruló embertársunk, állattársunk mellett*).

Kerék-Bárczy Szabolcs közpolitikus: Családban élő, gyerekeket nevelő emberként, Isten-hívőként alapvetően nem nehéz különbséget tennem a helyes és a helytelen között. Hiszen ismerem a felmenőimtől kapott útmutatásokat, a kisközösségi tradíciókat, amelyek irányításként szolgálnak az életben. Persze nem mindig könnyű következetesen az általam is fontos értékek szerint élni, ezért fontos, hogy támaszkodhatom a szerettemre és erre a bizonyos belső irányítóra is. Szabadelvű-konzervatív polgárként más a perspektívám, hiszen sokkal szélesebb horizontot kell látnom, ha közpolitikai kérdéseket mérlegelek. Ebből a nézőpontból az erkölcs, a jó és rossz közti különbségtétel összetettebb problémává válik. A történelemben kiforrott, a társadalom által követett erkölcsi normák együttesét egy ország esetében meghatározni is hihetetlenül nehéz, nemhogy egységes és betartható szabályokat alkotni ezekről. A törvénykönyvek egyfelől szabályozzák a társadalom működését, ezek alapjaival meg kell ismertetni a diákokat. Ugyanakkor az erkölcsi nevelésnek arról kellene szólnia, hogy bemutassa a társadalom sokszínűségét: a lényeg az volna, hogy az alapvetően konfrontációra épülő magyar közösségi kultúrát az elfogadás, az együttműködés kultúrájává változtassa.

Kolláth György alkotmányjogász: Röviden: az erkölcsös élet nem normatív iskolai tananyag. Semmi olyasmi, ami betanítható, számon kérhető, leosztályozható volna. Ki vagy mi volna az etalon? Mint minden másban, itt is volna egy jó cél, ám találnak

egy önző, hibás kerülő, adminisztratív utat hozzá. Persze, hogy erkölcsös élet szükséges egy civilizált társadalomban. A jogász még hozzáteheti: az új alaptörvény elvben biztosítja „a tanulás, valamint törvényben meghatározott keretek között a tanítás szabadságát”. Ez a szöveg korlátozó visszalépés a korábbi alkotmányos megoldáshoz képest. Immár bármikor és bármire hozható törvény, mely az állam hegemoniáját intézményesíti a lélek, a lelkiismeret, a vallás felett. Lassan az ifjú polgár jogalanyból jogtárggyá válik – a legbelsőbb énje terén is. Majd állami erővel megmutatják az aprónépnek, hogy merre lakik az Isten. Akár szemben a családi értékrenddel, hitbéli meggyőződéssel, példaadó neveléssel is?! Ámde, amíg a jog általánosan kötelező és egységesen szankcionálható előírás, addig az erkölcs relatív norma, sajátos következményekkel. Jogsértésnél államilag megbüntetnek, morális baj esetén adott körben, közösségben megrónak. Ahogyan nem homogén közösség egy iskolai osztály, ugyanúgy nem lehet kényszerű egyen-

**Az erény nem vár dicséretet,
akkor mutatkozik meg igazán,
amikor esélye sincs annak, hogy napvilágra
jusson, amikor senki nem látja**

zubbony az etikájuk sem. A jog esetén a közhatalom ítél és büntet, egy civil közösségnél nem univerzálisak a morális minta, netán a botlás és a konzekvencia terei. Persze, irodalmi, történelmi, művészeti és más példák nyomán és a családdal összhangban lehetne az iskolában is nevelni a diákokat szépre és jóra. Bizonyára lesz ilyen is. De ha állami drillel próbálkoznak, az sértő a jó tanárra, és ellenszegülést kiváltó lehet a lázadó ifjúságra nézve.

Kiss-Rigó László szeged-csanádi megyéspüspök: Az erkölcsös élet világnézeti, vallási, nemzeti, etnikai, kulturális hovatartozástól függetlenül megfogalmazható kritériuma a saját egészséges lelkiismerettel összhangban történő, annak követelményeit teljesítő magatartás, illetve gondolkodásmód. A felnőtt személy érett és egészséges lelkiismerete olyan, a történelemben és a világban időtől és tértől független egyetemes alapelvekkel működik, mint például az életnek, a másik személy integritásának, az igazságnak, a tulajdonnak a védelme, vagy a

felelősségtudat, a szolidaritás, az igazságosság- hogy a legfontosabbakat említsem. A személy egészséges fejlődés következtében juthat el saját érett lelkiismeretének kialakulásához. Az egészséges fejlődést számtalan tényező megnehezítheti, vagy akadályozhatja. Ugyanezt ideális esetben a szülő, a család, a közösség, a társadalom elméletileg segítheti, előmozdíthatja. Gyakorlatilag azonban szükséges az iskola segítsége is. Ezt adhatja meg az etika vagy erkölcsstan azok számára, akik a fakultatív vallási oktatásban részesülőkhöz képest hátrányos megkülönböztetést szenvedtek.

Majtényi László, az Eötvös Károly intézet elnöke: Nem gondolkodom sokat arról, hogy milyen is az erkölcsös élet, ha nem kérdezek erről. Azért reménykedem magamban. Felfogásom szerint nem is az étellel kell elszámolnom, hanem a mai nappal. Voltaképpen az aktuális jelenben kellene erényesnek lenni, nehogy az „erényes élet”, amint sajnos gyakran tapasztaljuk, felmentést adjon a pillanat züllöttségének. Az erkölcsös élet tanulható ugyan, de kevésbé tanítható, belülről, kivétel nélkül mindig belülről fakad. Vannak ugyanakkor az erkölcs tekintetében láthatóan tehetséges és tehetségtelen emberek is. Volt például olyan barátom, aki úton-útfélen megkérdezett arról, hogy szerintem egy feltételezett cselekedet erkölcsös-e. Ez bosszantó. Az erény mindig figyel, és mindig tanul, de elsősorban saját magára figyel, és saját magától tanul. Az erény nem vár dicséretet, akkor mutatkozik meg igazán, amikor esélye sincs annak, hogy napvilágra jusson, amikor senki nem látja. Továbbá, noha bennem is nagy tiszteletet ébreszt a szemlélődő, nem cselekvő erény is, annak benső világa; számomra az erény: cselekvés. Az erény legfőbb ellensége pedig általában, ez szinte közhely, a személyes érdek. Ha saját magunktól megkérdeznénk, hogy két magatartás közül melyik erényes, hát rendszerint az, amikor nem pillanatnyi érdekeinket követjük. Másfelől az erény még sincs folytonos ellentétben az érdekekkel. Abban a XIX. századi romantikus felfogásban, hogy erényesnek lenni jó üzlet, van igazság. Nem feltétlenül a külső igazolásban. Hanem sokszor tapasztaljuk a morálisan bukott emberek esettését, boldogtalanságát. Lehet tehát saját boldogságunkat keresve azért erényesnek lenni, mert az nekünk magunknak jó.

PL-összeállítás

MOST MÉG MINDENT LEHET FELTÉTELEZNI

Az oktatási bizottság nem emelt kifogást a NAT tervezete ellen

Nem volt érdemi kifogása az Országgyűlés oktatási bizottságának a Nemzeti alaptanterv (NAT) tervezete ellen az erről szóló ülésen, és nincs igazán ellentét a grémium fideszes elnöke, *Pokorni Zoltán* és az oktatási államtitkárság között – mondta *Hoffmann Rózsa* oktatási államtitkár március 19-én az M1 Ma reggel című műsorában.

Az államtitkár kitért arra: a bizottság elnöke részéről „elvi feltételezés volt”, amit a testület legutóbbi ülésén mondott, miszerint a NAT tervezete nem teszi lehetővé, hogy a közoktatás elmúlt húsz évének tapasztalatait levonják, s ami miatt *Pokorni Zoltán* attól tart, hogy „elszalasztjuk a valódi tartalmi megújulás lehetőségét”.

Hoffmann Rózsa kiemelte: „Most még olyan stádium van, hogy mindent lehet feltételezni, politikusok pedig szeretnek nyilatkozatokat tenni, és a feltételezéseiket úgy megfogalmazni, hogy azoknak lehetőleg legyen nagy visszhangjuk.”

Az oktatási államtitkár közölte: rendkívül nagy volt az érdeklődés a NAT-tal kapcsolatos társadalmi vitában, csaknem 10 ezer oldalnyi vélemény érkezett hozzájuk. Mint fogalmazott, „a vélemények nem olyan nagyon sokfélék, inkább nagy volt a hangjuk”, sokan pedig „ugyanazt ismételték”.

Hoffmann Rózsa emlékeztetett arra: 1777 óta van Magyarországon Nemzeti alaptanterv, amely 8-9 évet kivéve mindig is meghatározta a tananyag keretét, azt, hogy mit adjon az iskola a fiataloknak a magyar és az egyetemes műveltségéből. Tehát a NAT tananyag-szabályozó oktatáspolitikai és szakmai dokumentum – mutatott rá.

Ezt a szabályozási elvet váltotta fel 2003-ban az akkori oktatásirányítás azzal, hogy nincs szükség tananyag-meghatározásra, csak kompetenciákat kell kijelölni, tehát azt, hogy milyen képességei legyenek a gyermekeknek.

Mint mondta, akkor ezt a változtatást „igen nagy nemtetszés fogadta szerte az országban, (...) gyakorlatilag senki nem értett vele egyet, eltekintve egy szűk rétegtől, amely ezt kikiáltotta egyedül üdvöztető, modern módszernek”. Akkor az iskolák maguk határozhatták meg, hogy

ezen keretek között pontosan mit tanítanak – tette hozzá.

Felhívta a figyelmet arra, hogy a NAT tervezete alapján visszatérnek a tananyag-szabályozáshoz. Az ezt érintő kritikákra reagálva, miszerint a NAT-ba túl sok tananyagot szeretnének belefoglalni, azt mondta: „magam is úgy látom, hogy a szűkítésre szükség van, (...) egy kicsit csökkenteni fogunk”, amiről a szakemberek döntenek majd a következő időszakban.

Hoffmann Rózsa hangsúlyozta: a NAT kidolgozói a tananyag-meghatározásnál figyelembe veszik azt, hogy „az iskolák szabadsága bizonyos körülmények között megmaradjon”, hiszen ezt fontos, megőrzendő értéknek tartják, de vissza kell térni ahhoz a gyakorlathoz, hogy a nemzeti műveltséget az arra felhatalmazott kormány „biztosítja, továbbadja”.

MTI

A NAT ÉS A KITÖLTETLEN CSEKK

Pokorni: Elnyalasztjuk a valódi tartalmi megújulás lehetőségét

Pokorni Zoltán szerint a Nemzeti alaptanterv tervezete nem teszi lehetővé, hogy a közoktatás elmúlt húsz évének tapasztalatait levonják, ezért a politikus attól tart, hogy „elszalasztjuk a valódi tartalmi megújulás lehetőségét”. Az Országgyűlés oktatási, tudományos és kutatási bizottságának fideszes elnöke erről a testület március 13-i ülésén beszélt Budapesten.

Pokorni arról beszélt, hogy empirikus úton szerzett tapasztalatok levonásával kellett volna a jövőbeni NAT-ot megalkotni, de arra az elmúlt húsz évben még nem volt példa, hogy a NAT megírásakor ezekre támaszkodtak volna.

Igy „kitöltetlen csekket ad” a NAT tervezete a kerettantervek készítőinek, ugyanakkor nem derül ki belőle, hogy a szakmunkásképző iskolák kerettantervei a majdani NAT melyik részét tartalmazzák, de még az sem, hogy abból mennyit valósítsanak meg – tette hozzá. Megjegyezte: el kellene döntenie azt is, hogy a majdani NAT egy nemzeti minimumot írjon-e elő, vagy az elitgimnáziumok követelményeit fogalmazza meg.

Pokorni Zoltán zavarónak nevezte, hogy a szakképzési és a köznevelési törvények nem ugyanazokat a szakkifejezéseket használják egyes fogalmakra. Kitért arra, hogy a NAT-ot meghatározó kormányrendeletet tavasszal hozzák majd meg, az előzetes elképzelések szerint a kerettanterveket nyáron elkészítik, augusztus végén pedig miniszteri rendeletek lehetnek ezekről.

Az oktatáspolitikus szöveg arról: az egész napos iskola „széthúzhatja” az alapismeretek átadásának időintervallumát, nem feltétlenül kell tehát kizárólag délelőtt tartani a tantárgyi órákat. Megfontolandónak mondta továbbá, hogy a tagozatos nevelési formákat hány éves kortól vezessék be. Utalt azokra az adatokra, miszerint nemzetközi összehasonlításban Magyarországon az átlagnál több természettudományos tanórát tartanak, de azok szerinte – egyebek mellett a fizikai, kémiai kísérletek hiánya miatt – unalmasak. A NAT-ban leírt természettudományos óraszámok elegendők, viszont a humán tárgyak órászáma nemzetközi összehasonlításban kevesebb – mutatott rá.

HOFFMANN BALTÁJA

Az MTA bírálja a NAT-ot

Lezárult a NAT társadalmi vitája, a beérkezett vélemények első feldolgozása már megtörtént – mondta március 8-án *Hoffmann Rózsa*. Az oktatási államtitkár szerint generális véleményként fogalmazódott meg az alaptantervről, hogy abban túl sok a tananyag. „Kiadtam a jelszót, hogy baltát a kézbe, baltázni a tananyagot” – fogalmazott. Bevallotta, hogy nagyon nehéz meghatározni, hogyan és mit kell tanítani a kötelező erkölcs- és hittanórákon. Mint mondta: szükség van kézikönyvekre, de lehet építeni a klasszikus irodalomra és filmművészetre is. Úgy vélte, hogy az erkölcsi nevelésre jobban fel kell készíteni a pedagógusokat, ez mostohagyermek volt eddig a tanárképzésnek.

Csépe Valéria, az MTA főtitkárhelyettese a NAT-ról közölte: az egyes műveltségi területek mélysége, kibontottsága, szakmai színvonala nagyon eltérő, amitől a tervezet „nagyon egyenetlen anyagot tartalmaz”. A vélemény elkészítését irányító MTA Közoktatási Elnöki Bizottságának elnöke kifejtette: azt javasolják, hogy a NAT „a tantárgyak, tudományterületek természetes logikája, fogalmi rendszere és nézőpontja szerint épüljön fel”, valamint a kötelező és szabad órakeretek reális arányait alakítsa ki, „ezzel garantálva a differenciált természettudományi oktatás lehetőségét”. Elmondta, „a legelhibázottabb résznek” az ember és természet műveltségterületet tartják a véleményezőök. Álláspontjuk szerint egy olyan szerkezetet erőltet rá az egész ezzel kapcsolatos tananyagra, „amely idegen a természettudományos gondolkodástól”, és nem követi az egyes természettudományos területek belső szerkezetét.

HOFFMANN: NÉHÁNY HÉTEN BELÜL A KORMÁNY ELÉ KERÜLHET A NEMZETI ALAPTANTERVÉRŐL SZÓLÓ JAVASLAT

Néhány héten belül a kormány elé kerülhet az új Nemzeti alaptantervről (NAT) szóló javaslat – mondta Hoffmann Rózsa oktatási államtitkár március 30-án sajtótájékoztatón.

A NAT-ról március 29-én és 30-án tárgyalta a Közoktatás-politikai Tanács, illetve a pénteken újjáalakult Országos Köznevelési Tanács – közölte az államtitkár újságírókkal.

Hoffmann Rózsa azt mondta, kollektív szakmai ajánlást nem fogalmaztak meg, de az elhangzott vélemények többsége meggyezik a társadalmi vitában elhangzottakkal. Ezek sokszor ellentmondást mutatnak, egyrészt sokallják a tananyagot, másrészt nagyon könnyűnek találják azt – összegezte. A közoktatás szereplői ugyanazt a sokszínűséget leképezik, mint a közélet, van egy-két olyan szereplő, aki generálisan elutasítja az új NAT-ot, „ők el-

enyésző kisebbségben vannak mindkét testületben, mint ahogy az oktatásügyben is” – mondta.

A NAT-tal kapcsolatos munka folytatódik, most a társadalmi egyeztetések első szakasza zárult le – jelezte Hoffmann Rózsa, kiemelve: a vonatkozó kormányrendelet-javaslat néhány héten belül kerülhet a kormány elé. Az MTI információja szerint ennek várható időpontja valószínűleg húsvét után lesz.

Az államtitkár kérdésre válaszolva szólt arról, hogy a szakiskolák követelményeit a különböző kerettantervek határozzák meg, ezeket a nemzetgazdasági miniszter és a nemzetierőforrás-miniszter

közösen adja majd ki. A szakiskolák nagyon sokfélék, a NAT követelményeinek figyelembevételével határozzák majd meg az elsajátítandó ismereteket.

Hoffmann Rózsa kitért arra is, hogy az újjáalakult Országos Köznevelési Tanács élére *Szebedy Tást* választották. Az új elnök, a budapesti Városmajori Gimnázium igazgatója úgy fogalmazott: a NAT az ország közoktatásában nagyon fontos és a tartalmi szabályozást meghatározó dokumentum. Soha nem egy kész és változtathatatlan mű, amelynek tükröznie kell egy ország szükségleteit, az ifjúság nevelésére vonatkozó tartalmait.

MTI

„ÚJ” ÉRTÉKALAP?

A váratlan gyorsasággal, az államtitkár beköszöntője szerint „háztárolatlan időre”, azaz a közeli, rávonatkozó rendeletek meghozataláig, azaz várhatóan őszig (!) tartó mandátummal életre hívott új Országos Köznevelési Tanács március végén kilenc igen, három nem szavazat mellett, öt tartózkodással némi (időben három-három perces hozzászólásokra korlátozott) vita után támogatta az új Nemzeti alaptantervet. (Hogy a gyors újjáavasztás szándéka mögött szerepelt-e motívumként a kormányzat részéről: megszakadulni a *Loránd Ferenc* névvel fémjelzett testülettől, s lojálisabb testületi összetételben bízni? Ezt bizonyítani nehéz, de a gondolatlótól nehéz szabadulni.)

A vita olyan volt, amilyen. Annak is vannak tanulságai, hogy sokan tanártársaikkal folytatott beszélgetésekre alapozva sokallották, mások ugyanígy kevesellték a „visszatöltött műveltségterületeket”. Azt a feltételezést igazolták ezzel (így az enyémet is), hogy a NAT-nak a „tananyagterületektől” való mentesítése és tananyagokra csupán utaló kompetenciákkal való helyettesítése – ezt a terméketlen vitát előzi meg: rábízta a tananyagok meghatározását az alkalmazókra, jelen szabályok szerint a kerettantervfogalmazó szakemberekre, az én – az ő-NAT szellemét idéző – merészebb elképzeléseim szerint a tantestületek és partnereik helyzetelemzéseken nyugvó egyezkedéseire.

Érdekes volt, hogy a vita a legélesebben a természettudományos nevelésről zajlott. A „fizikusok” keményen bíralták az Ember és természet műveltségterület egyoldalúnak mutatott koncepcióját, s egy integrált természettudomány tantárgykepe helyett követelték a hagyományos, tudománykövető diszciplinák visszaállítását. Az államtitkár asszony ebben az esetben megvédte csapatát, vállalva az Akadémiával való szembenállást is.

Számomra az érték közvetítéséről szóló bevezető fejezet körüli vita volt tanulságos. Azt a kritikát visszautasította az előterjesztő, hogy ez az értékvilág „egypólusú” volna.

Pedig az! Olyan világnézeti álláspontot sugall, mely mellett alternatív értékek, akár értékváltozatok nemigen férnek meg. Hiszen már indító ideológiájában is ott a hangsúly: új értékalapokra helyezni az oktatást – szemben (a NAT szövegében ugyan nem szereplő, de a kommentárokban rendre megjelenő) raga-

lommal: a megelőző NAT-okban iskolarendszert formáló politikák okoztak erkölcsi deficitet az ifjúság körében, élesebben szólva: idézték elő az erkölcs telenség társadalmi jelenségét. E rágalmakkal szemben szól írásom.

Kezdjük azon, hogy a betervezett NAT-tervezet éppúgy az Európai Unió „Lisszaboni nyilatkozatának” kulcskompetenciáit idézi alapként, mint előde, az értéknélküliséggel kárhozottat. Ez a nyolc (a magyar változatban kilenc) norma egyértelműen és világosan meghatároz egy emberképet, a XXI. század nemzetközivé váló világában hatékonyan eligazodni tudó, posztmodern ember eszményét. Vagyis: nincs „új” érték alap! Vagyis: az új rendszer demagóg visszaélés az „új” kifejezés tartalmával (ahogyan „első” nemzeti tanévnyitót tartottak a magyarországi oktatás ezer- valahányadik évében, „első” nevelési konferenciát az emlékezetesen megzavart „Suliexpón” stb.).

De „egypólus”, az van! Már azzal is, hogy a fenti kulcskompetenciákat mégsem ismerik el az alkotók egy érvényes emberkép alapjául. Föléjük tákolnak egy szintet: ez pedig az „erkölcs”, az erkölcs tanításának világa. Mintha létezne egy olyan „metaszintje” az emberi magatartásoknak, melyeknek nem az emberi-társadalmi tevékenységeknek az a rendszere a hordozója, amit a fentebb említett emberkép leír! Az erkölcsnek ilyen felfogása – mely aztán hamar szinonimájává válik az „erkölcsök és a vallások” tanításának – maga ez „egypólus”.

S még egy adalék. Az „értékdeklaráció” másból levezethetetlen kiindulópontja a *nemzet*. Egy olyan nemzetkép, mely szintén híján van a szembesítésnek a napjaink gazdag, árnyalt, multikulturalitást vállaló valóságával. Csak emlékeztetek: a Fidesz-KDNP-kormány egyik legelső, szimbolikus gesztusa volt – napokkal megalakulása után – az Óvodai Nevelés Alapprogramjából (ez a NAT „kistestvére”) törölni a „migráns gyerekek” fogalmát.

S még sorolhatnánk. A NAT új szövege egy világnézeti ofenzíva, a kultúrharc eszköze lesz.

Trencsényi László, az OKNT tagja
(az egyik ellenszavazat)

DRASZTIKUS VÁLTOZÁSOK, ÉRZÉKENY VESZTESÉGEK A SZAKKÉPZÉS ÁTALAKÍTÁSÁNÁL

A szakképzés átalakítása nagy erővel folyik. Ám ez a munka – a teljesség igénye nélkül – három komoly kérdést vet fel: a cégek hány százaléka foglalkozik tanulóképzéssel, hogyan csökkentették a szakképzési hozzájárulást, és hogy a szakképzésre fordítandó összeg 25 milliárddal való csökkentése milyen hatást vált ki? A kérdéseknek *dr. Sós Tamás*, az MSZP szakpolitikusa járt utána.

Három égető kérdés

Az első kérdés: a cégek 2 százaléka foglalkozik tanulóképzéssel, 98 százalékuk nem. Hogy lesz itt gyakorlatorientált duális képzés?

A második kérdés: derült égből a villámcsapás volt, ahogy a szakképzési hozzájárulást példátlan módon a szorgalmi időszak közepén, 2012. január 1-jétől a felére, 440 ezer forint/fő/évre csökkentették. Ezt az összeget évente kívánják meghatározni, ráadásul tanév közben. Miként lehet így tervezni? Egy 1200 tanuló foglalkoztatató gyakorlati oktatószervező cégen modellezem a helyzetet. 2012. január 1-jén az itt dolgozó 93 szakoktatóból 32-nek mondtak fel, júliustól további 25-től „köszönnek el”. A meg-lévő oktatók bérét 30 százalékkal csökkentették, ezért volt, aki fel is mondott. Eközben a tanulók ösztöndíja 35 ezer forintról 17 ezer forintra, a korábbi 9 ezer forintos havi étkezési hozzájárulás 2500 forintra csökkent.

A harmadik kérdés: az előző időszakhoz képest „csak” a munkaerő-piaci alpból 25 milliárddal csökkentették a szakképzésre fordítandó összeget. Az illetékes tárca és a kamara is érzékeli ezt a problémát.

Idén 6-8 milliárd forint hiányzik a szakképzésből

Azt feltételezem, hogy az ez évi rendszerből 6-8 milliárd forint hiányzik. Amennyiben ezt az összeget nem teszik be a szakképzésbe, akkor az összeomlik. Később pedig jóval nehezebb lesz újraépíteni.

Két éve hirdette meg az Orbán-kormány a szakképzés átalakítását. Gyakorlatorientált, duális szakképzés bevezetését határozták meg. Ezzel akarják megteremteni a munkaerő-piaci igényeket kielégítő képzési struktúrát.

A korábbi években az oktatási és a munkaügyi tárca határozta meg a szakképzés irányát, igaz, a Kereskedelmi és Iparkamara az elmúlt tíz évben ebben egyre nagyobb szerepet kapott. Ma a kamara az operatív szakirányítás meghatározó intézménye. Közel kétszáz embere van – ezzel itt található a legnagyobb létszám –, akik a szakképzés irányításával foglalkoznak. Az NSZFI utódintézményénél kb. százan, a minisztériumban 10-15-en, ill. különböző bedolgozó szakértők vannak.

Milyen érzékelhető eredményeket hozott a duális képzés?

Két év után is számos kérdés vetődik fel: a kormányzati ciklus felénél vannak-e érzékelhető eredményei a gazdálkodó szervezetnél

folyó gyakorlati képzésnek? Milyen mértékben bővült a duális képzésben részt vevő tanulók és a tanulóképzéssel foglalkozó szervezetek száma?

A Nemzeti Munkaügyi Hivatal adatai alapján a gazdálkodó szervezeteknek alig 2 százaléka foglalkozik tanulóképzéssel. A tanulószerveződések száma mérsékelten nő. Felvetődik egy újabb kérdés: ilyen képzési aktivitás mellett milyen módon gondolja a kormány kiterjeszteni, bővíteni a duális képzésben részt vevő tanulók számát? Tisztában vannak-e az illetékesek azzal, hogy a gyakorlati képzéssel összefüggő költségek sok esetben meghaladják azokat a forrásokat, amelyek a gazdálkodó szervezetek rendelkezésére állnak? Van-e arról információja a munkaügyi kormányzatnak vagy a kamarának, hogy jó néhány szakmában a szülőktől anyagi ellenszolgáltatást kérnek a gazdálkodó szervezetek a gyakorlati képzés lehetőségéért (pl.: kozmetikus, fodrász)?

Milyen ösztönzőket kívánnak bevezetni, hogy a kis- és középvállalkozások érdekeltek legyenek a gyakorlati képzésben részt vállalni? További jogos kérdés az is, hogy a magyar gazdaság felkészült-e arra, hogy a gyakorlati oktatást vállalkozásoknál, üzemekben biztosítsák? Békésebb, stabilabb gazdasági körülmények között sem volt egyszerű feladat, most pedig pláne nem az.

Ellentmondások számbavétele

Ellentmondások vannak az iskolaszervezet – TISZK – és a tanulószervezési forma között. Az elmúlt néhány évben a TISZK-ek európai uniós és hazai forrásokból több tízmilliárdos nagyságrendben fejlesztették képzési infrastruktúrájukat, korszerű csúcstechnológiával felszerelt gyakorlati képzőhelyeket alakítottak ki. Ugyanakkor a jelenlegi szabályozás szerint a szakiskolai tanulók az első szakképző évfolyamot követően gyakorlati képzésüket gazdálkodó szervezeteknél kapják meg. Itt pedig az a kérdés, hogyan lehet ilyen szabályozás mellett kihasználni a TISZK-infrastruktúrát?

Ellentmondás van a szakmai vizsgakövetelmények, a központi programok és a tanulószerveződések között is. A szakmai és vizsgakövetelmények, valamint a központi tantervek egy-egy szakma teljességét írják le. A konkrét tanulószerveződések ugyanakkor a tanuló gyakorlati képzését egy konkrét gazdálkodó szervezetnél írja elő. Itt az esetek döntő részében nincs arra mód, hogy a szakma teljességére felkészítsék a tanulókat. Hogyan lehet így garantálni azt, hogy a tanuló a

szakmai vizsgán eredményesen szerepeljen? Ki a felelős a végzettségről, képzettségről szóló bizonyítvány kiadásáért? A felelősség kérdése: a gyakorlati képzést a gazdálkodó szervezet biztosítja, a felelősséget viszont az iskolának kell vállalnia.

Az érvényben lévő szabályozás szerint a tanulószerveződéssel gazdálkodó szervezetnél gyakorlati képzésben részesülő tanuló képzési feltételeit a kamara jogosult ellenőrizni. Az iskolának, a szülőnek, a szakszervezetnek ilyen jogosultsága nincs. Az iskola ugyanakkor felelősséget kell hogy vállaljon a tanuló gyakorlati képzettségéért, bizonyítványt állít ki. Ám vajon van-e arról ismerete a munkaügyi kormányzatnak, hogy a kamarai ellenőrzés milyen széles körű, ill. mennyire eredményes?

Többen megkérdezték tőlem is, hogy volt-e már arra példa, hogy a kamarai ellenőrzést követően egy-egy gazdálkodótól megvonták a képzési jogosultságot. Nem csak a mostani időszak kritikája, amit több alkalommal magam is érzékelttem a felvetéseknél:

„A képzettség szükséges, de nem elégséges feltétele a foglalkoztathatóságnak” – hangzik a markáns vélemény. Magam is osztom azt az álláspontot, hogy a képzéssel szemben érdemtelen állítás, miszerint a munkaerő-piaci igények és a képzési kínálat közötti összhang hiányáért kizárólag a képzés a felelős.

A duális képzés kiterjesztése nem oldja meg a problémát

A munkaerő-piaci elvárás és a képzési kínálat közötti ellentmondás komplexebb megközelítést igényel.

A tények makacs dolgok. Fontos a képzésnek – ezen belül az iskolai rendszerű szakképzésnek – a foglalkoztathatóságra gyakorolt hatását vizsgálni. Számos gazdálkodótól, a kamarától, közvélekedőktől halottuk az elmúlt években, hogy nem találunk a fizikai munkával jellemezhető munkakörökbe szakképesítéssel rendelkező munkavállalót. Ez úgy tűnik, így is van. Egy komplexebb megközelítést téve, például a béreket és más mutatókat megnézve, nem is csodálkozhatunk.

A KSH adatai szerint a legfeljebb ISCED 3-as szintű végzettséggel rendelkező aktív korúak száma hazánkban 1 834 100 fő. Az ISCED 3-as szint alapvetően olyan szakmai végzettséget jelent, amely alapján fizikai munkával jellemezhető munkakörök lehet betölteni. Egyszerűen szólva 1 834 100 szakmunkás van, ebből 1 423 900 foglalkoztatott. (Folytatás a 13. oldalon)

Drasztikus változások a szakképzés átalakításánál

(Folytatás a 12. oldalról)

A kettő közötti különbség 410 200 fő. Közülük 148 500-an aktív álláskereső, regisztrált munkanélküliek. A kérdés itt az, hogy mi a helyzet a maradék 216 700 emberrel?

Mi az oka, hogy több százezer szakmai végzettséggel nem rendelkező munkavállaló nem aktív tagja a munkaerőpiacnak? Lehet, hogy nem ért a szakmájához, rossz volt a képzés, ezért nem talál munkát. Lehet, hogy a végzettségével betölthető munkahely nincs a lakóhelyén, vagy van, de a körülmények elviselhetetlenül rosszak. Van olyan – nem is kevés eset –, amikor rendkívül alacsony a bér. Sokszor a megfelelő munkahely a lakóhelyétől távol van, emiatt meghíúsul a foglalkoztatás. Jogosan teszik fel ilyenkor többen a kérdést: ebben az esetben segíthet-e a szakmával rendelkezőkön az iskolarendszerű szakképzés? A duális képzés kiterjesztése, a kamarai aktivitás növelése sem oldja meg a problémát, mivel az iskolai rendszerű szakképzés lehetősége, feladata és felelőssége nem terjed ki a munkaerőpiacról kiszorult, egyébként szakképesítéssel rendelkező, az iskolás koron túl lévő munkavállalókra. A szakképesítéssel rendelkező aktív korúak százezeireinek munkavállalói gondját az iskolai rendszerű szakképzés nem tudja megoldani, ez a felnőttképzés feladata lenne.

A gyökeres átalakítás kérdőjelei

Még néhány vitatott kérdés: a hároméves képzés lesz az általános, és így megszűnik a sokszínű, rugalmas, átlátható, egymásra épülő szakképzési rendszer. Pedig véleményem szerint van olyan szakma, amit hároméves, van, amit négyéves szakképzés, és van, amit csak az érettségi megszerzése után lehetne oktatni. Alapok hiányában a leredukált elméleti képzés lehetetlenné teszi az újabb szakma, ill. a két év után az érettségi megszerzését.

A 16 éves tankötelezettségi korhatár az általános iskola megerősítése nélkül visszalépés. Kérdés az is, hogy mi történik az idő előtt lemorzsolódókkal? Ki gondoskodik ezeknek a fiataloknak a pedagógiai felügyeletéről? A Munka törvénykönyve eddig bizonyos védettséget biztosított számukra, de most ezek a jogszabályok is megváltoztak.

Mi történik az úgynevezett későn érő fiatalokkal? Visszavezethetők lesznek-e még az iskola, a képzés, a tanulás világába? Vagy jön az utca, a drog, a prostitúció?

Végül, az indokolatlan mértékű centralizáció, államosítás gyökeresen átalakítja a fenntartási jogosultságot. Ez anélkül történik, hogy a tényleges változások bevezetésének módját, rendjét, ütemét, időpontját és eljárását a szakképzési törvény meghatározná.

Dr. Sós Tamás

AGGÓDNAK A MŰVÉSZETI SZAKKÉPZÉSÉRT

A Művészeti Szakszervezetek Szövetsége (MSZSZ) aggodalommal figyeli azokat a terveket, amelyek a sajátos művészeti szakképzést a szakképzés általános munkaerőpiaci és gazdasági szempontjai alapján olyan keretek közé kívánja beszorítani, amelyek ellehetetleníthetik a kulturális és művészeti élet középfokú oktatási rendszerét – olvasható állásfoglalásukban.

Állásfoglalásukban azt írják, sajnálattal vették tudomásul, hogy sem az új szakképzési törvény előkészítésébe, sem az új Országos Képzési Jegyzék (OKJ) kialakításába nem vonta be sem az MSZSZ-t, sem más művészeti szakmai, érdekvédelmi szervezetet a Nemzetgazdasági Minisztérium. Az új OKJ-ra vonatkozó információkat kizárólag a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara által felkért szakértőktől, illetve a Nemzeti Erőforrás Minisztérium oktatásért felelős államtitkárságának művészeti szakképzésért elkötelezett szakembereitől kaptak.

„Ezek alapján megdöbbenve és aggodalommal figyeljük azokat a szakmailag érthetetlen és értelmezhetetlen gondolatokat, terveket, amelyek a művészeti szakképzés egyértelműen megfogalmazott cél- és feladatrendszerét figyelmen kívül hagyva e sajátos szakképzést a szakképzés általános munkaerőpiaci és gazdasági szempontjai alapján kívánják beszorítani olyan keretek közé, amelyekkel ellehetetleníthetik a kulturális és művészeti élet olyan középfokú oktatási rendszerét” – fogalmaznak.

Kiemelik, hogy a művészeti szakképzésben a munkaerőpiaci szempontoknál lényegesen fontosabbak a nemzeti hagyomány és kultúra ápolásának, továbbvitelének szempontjai. E képzések a művészeti nevelésről, a tehetséggondozásról, az értékmegőrzésről és az alkotásról szólnak. Ennek tagadása vagy akár mellőzése, háttérbe szorítása helyrehozhatatlan károkat okozhat a kulturális hagyományok őrzésében és a művészeti felsőoktatás legfontosabb hazai bázisainak további működésében – véli a Művészeti Szakszervezetek Szövetsége.

Álláspontjuk szerint olyan jogi megoldást kell keresni, amely akár az OKJ keretein belül, akár más szakmai jogszabályban rögzítve külön rendelkezik a kulturális, művészeti szakképzés sajátosságait elfogadó szabályozásról, miközben nem bontja meg a szakképzés egészére vonatkozó szabályozási elveket. (MTI)

MEGALAKULT AZ AGÓRA OKTATÁSI KERESZTAL

Az elmúlt években nem volt példa a magyar oktatásügyben olyan széles szakmai fórumra, mint az Agóra Oktatási Kerekasztal, ami március 31-én tartotta alakuló ülését Budapesten.

A kerekasztal célja 2013 közepéig egy hosszú távú, akár 20-30 évre szóló, politikai ciklusokon átívelő, széles szakmai konszenzusra épülő oktatásfejlesztési koncepció kidolgozása, amely megfelelő válaszokat ad az oktatáspolitikai terén felmerülő kihívásokra.

A szakmai konzultációsorozat kezdeményezői különböző pedagógiai és oktatásügyi szervezetek. A tagok azonban magánszemélyek, akik a közös munkát szervezeti hovatartozástól függetlenül, szakmai alapokon kívánják megszervezni. Az Agóra munkájában olyan oktatáskutatók, pedagógiai szakértők, tanárok, szülők, intézményfenntartók, oktatáspolitikusok, diákok, valamint az oktatás-nevelés iránt elkötelezett laikusok vesznek részt, akik tenni szeretnének a magyar közoktatás modernizációjáért. A közel 180 regisztrált tagnak nagyjából a fele volt jelen az alakuló ülésen, melyen megvitatták és elfogadták a működést szabályozó alapidokumentumokat, valamint megkezdték az érdemi munkát azzal, hogy áttekintették azokat a területeket, melyekkel a jövőben foglalkozni kell.

A résztvevők fontosnak tartják, hogy minél szélesebb körben vitassák meg a közoktatást, benne a szakképzést érintő, foglalkoztató problémákat, kérdéseket. Egy szélesebb társadalmi párbeszéd előkészítése érdekében ütköztetni szeretnék a különböző álláspontokat, véleményeket, teret adva különféle nézetek kifejtésének, hangsúlyozva, hogy a vita az eredményes munka természetes velejárója.

A szakmai összefüggéseket mellett az érdemi munka jelentős része internetalapú kommunikációra épül majd, hogy olyanok is bekapcsolódhassanak, akik nem tudnak a programokon személyesen megjelenni. A kerekasztalhoz még bárki csatlakozhat. Ehhez regisztrálni kell, a regisztráció webcíme több helyen elérhető, például magának az Agórának a honlapján is (<https://sites.google.com/site/agoraoktataskerekasztal>).

Kérdéssel az agora.2012.03@gmail.com címen lehet megkeresni a szervezőket.

**ERZSÉBET
UTALVÁNY**

ERZSÉBET-UTALVÁNY – AZ ÉTKEZÉSI UTALVÁNY

Az Országgyűlés 2011. november 21-én elfogadta „Az egyes adótörvények és az azzal összefüggő egyéb törvények” módosításáról szóló törvényjavaslatot, amely 2012. január 1-jétől a béren kívüli juttatási elemek közé emelte az Erzsébet-utalványt.

A Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány kizárólagos jogosultságot kapott az új, **Erzsébet-program** keretében kibocsátott, étkezési célra felhasználható **Erzsébet-utalvány** forgalmazására. Az **Erzsébet-utalvány** a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány által papíralapon vagy elektronikus formában kibocsátott, fogyasztásra kész étel vásárlására felhasználható utalvány. Az **Erzsébet-utalványt** ebben az évben – 2012. december 31-ig – meleg étel vásárlására is el lehet költeni. A kormányzat azért döntött így, hogy zökkenőmentes legyen az új cafeteria-rendszerre való átállás. Az **Erzsébet-utalvány** egyelőre papíralapú, de már 2012-ben megjelenik elektronikus, azaz plasztikkártya változata is. A kettő párhuzamosan és választhatóan áll majd a felhasználók rendelkezésére, azaz mindvégig vegyes rendszer lesz.

Az **Erzsébet-utalvánnyal** a munkáltatók amellet, hogy széles körben felhasználható, kedvezményes adózású hideg-meleg étkezési jegyet biztosítanak a munkavállalók számára, hozzájárulnak dolgozóik elégedettségének megteremtéséhez és fenntartásához. A legnépszerűbb, legfontosabb béren kívüli juttatás a dolgozó számára adó- és járulégmentes. Az **Erzsébet-utalványt** a bérjellegű juttatásokénál több mint 30 százalékkal kedvezőbb feltételekkel lehet biztosítani a munkavállaló részére.

Magyarország étkezési jegyeit a Magyar Posta szállítja az ország egész területére kedvezményesen, csomagonként 925 forint+áfa térítésért. Az eddigi étkezési jegyek postai költségétől jóval kedvezőbb feltételekkel, csomagonkénti 600 forint+áfa ellenében az **Erzsébet-utalványok** személyesen is átvehetők az ország postahivatalaiban, illetve ingyenesen a Nemzeti Üdülési Szolgálat Kft. ügyfélszolgálati pontjain.

A felhasználói kör folyamatos bővülésének eredményeként az **Erzsébet-utalványt** eddig több mint másfél millió munkavállaló választotta Magyarországon. A fogyasztásra kész étel vásárlására felhasználható étkezési jegyeket az országban több mint 20 ezer helyen fogadják el a CBA, a Coop, a Reál, az Arzenál élelmiszer-áruházláncok és a MOL-benzinkutak kasszái mellett több ezer kisboltban és vendéglátóhelyen. Az **Erzsébet-utalvány** elfogadóhelyeinek listája elérhető a www.erzsebetutalvany.hu internetes oldalon a Felhasználók részére – Elfogadóhely-kereső menüpont alatt. Az **Erzsébet-utalvány** elfogadásának és vásárlásának általános szerződési feltételei a www.erzsebetutalvany.hu weboldalon olvashatók.

ERZSÉBET
PROGRAM

ERZSÉBET-PROGRAM – A SZOCIÁLIS ÜDÜLTETÉS ÉS ÉTKEZTETÉS ÚJ RENDSZERE

Az Erzsébet-utalvány forgalmazásából várható eredmény kizárólag közfeladat ellátására fordítható. Ez a közjő az Erzsébet-program, amely a szociális üdültetés és étkeztetés új rendszere. Az Erzsébet-utalvány választása felelősségteljes döntés, hiszen aki adja vagy használja az Erzsébet-utalványt, az az Erzsébet-programon keresztül segíti mindazokat, akik rövidebb-hosszabb ideig kiemelt figyelemre szorulnak.

Az **Erzsébet-program** a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány és annak egyszemélyes tulajdonában álló Nemzeti Üdülési Szolgálat Kft. meglévő erőforrásait felhasználva valósul meg a magyar költségvetést terhelő új források bevonása nélkül.

A Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány az **Erzsébet-program** keretében első lépésként 2 milliárd forint értékben pályázatot hirdetett meg a nehéz anyagi helyzetben lévők részére üdülésük, pihenésük, rekreációjuk elősegítésére, melyet Soltész Miklós államtitkár jelentett be 2012. január 12-én.

Az **Erzsébet-program** első, február végén zárult pályázatának köszönhetően több mint 75 ezer honfitársunk: nyugdíjasok, fogyatékosággal élők, nagycsaládosok, illetve szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi munkavállalók részesülnek támogatásban üdülési szolgáltatás formájában, amelyet hazai üdülőszállókban vehetnek igénybe. A programban részt vevő üdülők listája megtalálható a www.erzsebetprogram.hu internetes oldalon. A lista folyamatosan bővül.

Az **Erzsébet-program** keretében 1 milliárd forint értékben meghirdetésre kerül az **Erzsébet-tábor**, amely kikapcsolódást és táborozási lehetőséget biztosít sok tízezer iskoláskorú gyermek számára a nyári szünetben. A kiírás 2012 áprilisában jelenik meg.

Az **Erzsébet-program** egy újszerű európai válasz arra, hogy a társadalmi szolidaritást nemcsak szavakkal, hanem tettekkel is képviselni kell.

Az **Erzsébet-utalvánnyal** és az **Erzsébet-programmal** kapcsolatban további információkhoz juthat a www.erzsebetutalvany.hu és a www.erzsebetprogram.hu internetes oldalakon.

KEDVEZMÉNYES ÜDÜLÉSI LEHETŐSÉGEK PSZ-TAGOKNAK

PSZ-üdülő – Balatonboglár (8630 Balatonboglár, Fiumei u. 16.)

Az üdülő igénybevételének időszaka: főszezon – június 16-tól augusztus 31-ig; elő/utószezon – szeptember 1-jétől június 15-ig.

Étkezési lehetőségek: saját szervezésben, teakonyha, hűtő, a kültéri étteremben kedvezményes előfizetés.

Az igénybevétel költségei: elő- (VI. 15-ig) és utószezonban (IX. 1-jétől) 3500 Ft/fő/nap; főszezonban PSZ-tagoknak 4000 Ft/fő/nap + idegenforgalmi adó. SZÉP-kártyát és üdülési csekket elfogadnak. A feltüntetett árak az áfát tartalmazzák. A szállásdíj teljes összegét és az idegenforgalmi adót (IFA) megérkezéskor a helyszínen, az üdülő vezetőjének kell megfizetni. (IFA 18 éves kortól: 340 Ft/fő/éj).

Jelentkezés e-mailen: pszuduloboglar@gmail.com; telefonon Fülemenné Tóth Ágnes üdülővezetőnél: 70/338-9806. Jelentkezési lap letölthető a www.pedagogusok.hu honlapról. A vendégek elhelyezése: 10 db 3 ágyas, 6 db 4 ágyas szoba. Az üdülő összkomfortos, valamennyi egységhez önálló fürdőszoba, hűtő, wifi és tévékészülék tartozik. Az üdülő közvetlenül a Balaton partján fekszik, saját stranddal, zárt udvarán ingyenes parkolási lehetőséggel.

PSZ-üdülő – Bükkszék (3335 Bükkszék, Vörösmarty u. 12.)

Az üdülő egész évben 5 darab négyfős apartmannal várja vendégeit. A szobákhoz fürdőszoba és tévékészülék is van. Jól felszerelt konyha várja a vendégeket. Étkezési lehetőségek: saját szervezésben, a közelben kedvezményes étkezési lehetőség van.

Az ár PSZ-tagoknak: előszezonban (VI. 15-ig) 2500 Ft/fő/nap; utószezonban (IX. 1-jétől) 2500 Ft/fő/nap; főszezonban (VI. 16-tól VIII. 31-ig) 3500 Ft/fő/nap; fűtési szezonban (X. 15-től IV. 15-ig) 4000 Ft/fő/nap. Szezonról függetlenül napi 340 Ft/fő idegenforgalmi adót kell fizetni. SZÉP-kártyát és üdülési csekket elfogadnak. A jelentkezés módja, lehetőségei: PSZ Országos Iroda, Dr. Horváth Péter (1068 Budapest, Városligeti fasor 10. T/F: 06-1-322-8453, 06-70-375-6331. E-mail: drhp@pedagogusok.hu)

PSZ-üdülő – Balatonföldvár (HOTEL Família Kiss, 8630 Balatonföldvár, Báthory u. 40.)

Az üdülő igénybevételének időszaka: egész évben pihenésre és konferenciák rendezésére is alkalmas. Főszezon turnusok: 2012. június 1.–augusztus 31. Tanácskozások, konferenciák egész évben szervezhetők. Üdülési csekket és SZÉP kártyát (OTP és MKB is) elfogadnak.

Étkezési lehetőségek: félpanziós ellátás (svédasztalos reggeli és vacsora). Az igénybevétel költségei:

2012	05. 01. – 05. 20. 06. 03. – 06. 17.	05. 20. – 06. 03. 06. 17. – 07. 01. 08. 21. – 09. 02.	07. 01. – 08. 21.
PEDAGÓGUSOK RÉSZÉRE			
	min. 3 éj esetén –20% kedvezmény	min. 3 éj esetén –15% kedvezmény	min. 3 éj esetén –10% kedvezmény
SZOBA 2 ágy +1 pótágy	7 000 Ft	7 750 Ft	8 400 Ft
SZOBA 1 ágy +1 pótágy	10 500 Ft	11 530 Ft	12 450 Ft
SZOBA 2 ágy +2 ágy 2 szobában	8 050 Ft	9 390 Ft	10 580 Ft
PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETÉNEK TAGJAI RÉSZÉRE TOVÁBBI –20% KEDVEZMÉNY!			

Gyermekkedvezmények pótágyon: 1 felnőtt után egy gyermeknek jár 0–5,9 éves korig 100% kedvezmény; 6–13,9 éves korig 50%; 14 éves kortól 30%.

A jelentkezés módja, lehetőségei: 8630 Balatonföldvár, Báthory u. 40. Tel.: 06 (84) 322-322; fax: 84/ 323-190; e-mail:

piknik@piknik.hu. Levelezési cím: Piknik Kft. 8600 Siófok, Honvéd u. 73. A PSZ-tagkönyv száma szükséges!

Az üdülő befogadóképessége, a vendégek elhelyezése: 2-4 ágyas szobák, összesen 130 férőhely. Felszereltsége, komfortozata: háromszobás szállodai minőség, valamennyi egységhez fürdőszoba és tv-készülék, lift.

Szolgáltatások: parkolás a zárt udvarban, játszótér, napágyak napernyőkkel, wifi-használat, asztalitenisz, ütő-, labda-, valamint kérekrépbérlési lehetőség.

A pihenés, a szabadidő eltöltésének lehetőségei: az üdülőhotel közvetlenül a balatonföldvári Keleti Strand mellett fekszik, közel a Köröshegyi pincékhez, a ménestelephez, a szántódi révhez. Elő- és utószezonban diákcsoportokat is fogadnak.

A PSZ Veszprém megyei üdülője – Hévíz (8380 Hévíz, Jókai u. 12.)

Az üdülő a tófürdő közelében, csendes környezetben, de a városközpontban, a Carbona és az Európa Szálloda szomszédságában található. Az emeletes, tetőtér-beépítéses épületben 7 db 2 ágyas, hideg/meleg vizes mosdókkal, televízióval, 2 db 2 ágyas manzárd, 1 db 3 ágyas manzárdszoba van. Jól felszerelt konyhával (mikrohullámú sütő, hűtőszekrények stb.), központi fűtéssel, zárt parkolóval rendelkezik. A zuhanyozók és WC-k szintenként (2-2) a folyosóról nyílnak, a szobák közelében. Étteremtől való távolság: 100 m; bevásárlóközponttól való távolság: 150 m; tótól való távolság: 300 m; Balaton 7 km távolságra. Térítési díjak (önellátással).

A turnusok szerda	2012. III. 14.–2013. I. 1-ig	
10 órától, kedd 10 óráig tartanak.	földszint, emelet Ft/fő/éjszaka	manzárd Ft/fő/éjszaka
Térítési díjak	2500 Ft	2000 Ft
A nem PSZ-tagoktól a térítési díjon felül napi 200 Ft támogatást kérünk.		

Befizetés: a visszaigazolástól számított 10 napon belül. Idegenforgalmi adó: a helyszínen fizetendő. 420 Ft/fő/éjszaka 18 éves kortól. (Már nem mentes az üdülőhelyi díjfizetés alól a 70 év feletti.)

Jelentkezni az alábbi címen lehet: Pedagógusok Szakszervezete Veszprém Megyei Képviselő 8200 Veszprém, Budapest út 8. Telefon: 88/327-978. E-mail: pedszakszvp@invtel.hu.

A PSZ J-N-Szolnok megyei Alapszervezeteinek Pihenőháza – Cserkeszőlő (5465 Cserkeszőlő, Május 1. út 18.)

Érdeklődni lehet: a PSZ Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Alapszervezeteinek Szövetsége: 5000 Szolnok, Baross Gábor út 20. III. em. 307. Levélcím: 5001 Pf: 356., Tel: 56/513-190, fax: 56/513-191.

E-mail: pszszolnokmegye@jnszpsz.axelero.net; www.jnszpsz.axelero.net

SZÉP-kártyát és üdülési csekket elfogadnak! Elhelyezés 6 db kétágyas, fürdőszobás, tévével, hűtőszekrényvel felszerelt szobában. A konyhában villanysütő, gáztűzhely, mikrosütő, kávéfőző található. Főzőedény nincs!

Az idegenforgalmi adót a helyszínen kell fizetni.

Június 16-tól augusztus 31-ig	Nem PSZ-tagok	PSZ-tagok	Megyei szöv. tagok
1 fő részére	3 400 Ft	2 600 Ft	1 700 Ft
2 fő részére	6 800 Ft	5 200 Ft	3 400 Ft
1 személyes igénybevétel	5 100 Ft	3 900 Ft	2 600 Ft
Teljes üdülő bérlete éjszakánként 12 férőhely esetén	37 000 Ft	28 000 Ft	18 000 Ft
Pótágy/fő	900 Ft	900 Ft	900 Ft

KEDVEZMÉNYES ÜDÜLÉSI LEHETŐSÉGEK PSZ-TAGOKNAK

PSZ-üdülő, Balatonalmádi

(Viktória Üdülő Egyesület, 8220 Balatonalmádi, Mikszáth K. u. 12.)

Az üdülő igénybevételének időszaka: elő- és utószezon: május 1.–július 1., augusztus 20.–szeptember 30., főszezon: július 2-től augusztus 19-ig.

Étkezési lehetőségek: számtalan vendéglátó egység, köztük olcsó önkiszolgáló étterem.

Az igénybevétel költségei: PSZ-tagoknak 2600 Ft/fő/éjtől. Apartmanban (max. 5 fő): 14 000 Ft/éj. Gyerekeknek: 3 éves korig ingyenes, 16 éves korig kedvezményes. Nyugdíjasár: 2100 Ft/fő/éj. A PSZ-hez nem tartozó személyek vállalják, hogy szobánként 1000 Ft/éj támogatással hozzájárulnak az üdülő működéséhez! 10 éjszaka után 1 grátisz éjszaka! Az elő- és utószezonban 20% kedvezményt adunk minden kedves vendégünknek! Üdülőhelyi adó 18 éves kortól: 440 Ft/fő/éj.

A jelentkezés módja, lehetőségei: 9021 Győr, Szt. István u. 5. Tel.: 06-96/419-322; 06-70/375-6305; www.viktoriaudulo.hu; e-mail: viktoriaudulo@t-online.hu.

Az üdülő befogadóképessége, a vendégek elhelyezése: 9 szoba, 1 apartman, az összeférőhely: 45 fő.

Az üdülő felszereltsége, komfortozata: 7 szoba önálló fürdőszobával rendelkezik, 2 szobának 1 közös fürdője van.

A pihenés, a szabadidő eltöltésének lehetőségei: fizetős strand, gazdag nyári programok, sportolási lehetőség a környéken: uszoda, tenispályák, bobbálya, kirándulási lehetőség.

PSZ-üdülő, Csupak

(8229 Csupak, Fürdő u. 27-29. és Hársfa u. 12.)

Az üdülő igénybevételének időszaka: elő- és utószezon: április 27.–június 27., augusztus 23.–szeptember 14. Főszezon: június 28.–augusztus 24.

Étkezési lehetőségek: a strand közelében elfogadható áron étkezési lehetőség.

Az igénybevétel költségei: PSZ-tagoknak elő- és utószezonban 13 500 Ft/fő/hét, főszezonban 17 500 Ft/fő/hét, nyugdíjasoknak (csak elő- és utószezonban) 10 000 Ft/fő/hét. 6 éves korig a gyermekek részére kedvezményt adnak, elő- és utószezonban a beutalójegyek árának 50%-át, főszezonban 60%-át kell fizetni. Üdülőhelyi díj: 400 Ft/fő/éjszaka. Az árak az étkezést nem tartalmazzák.

K&H, MKB, OTP SZÉP-kártya elfogadóhely. Üdülési csekket csak a Hársfa utcai üdülőben fogadják el.

A vendégek elhelyezése: 2-3-4-5 ágyas szobákban.

Az üdülő felszereltsége, komfortfokozata: minden szobában fürdőszoba, tv, közös társalgó, asztalitenisz, játszóvár, homokozó. Az emeleti szobák légkondicionáltak.

A pihenés, a szabadidő eltöltésének lehetőségei: strandolás, hajókirándulás, helyi túrák, finom borok.

A jelentkezés módja, lehetőségei: a PSZ Győr-Moson-Sopron megyei Szervezete, 9022 Győr, Szent István út 49. Tel./fax: 96/320-545; internet: www.pszgyormegye.atw.hu; e-mail: szef_gyor@vodafone.hu.

KÖZOKTATÁSI VEZETŐ SZAKIRÁNYÚ TOVÁBBKÉPZÉS PSZ-TAGOKNAK, TISZTSÉGVISELŐKNEK

A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BMGE) Pedagógiai Tanszéke a 2012/2013-as tanévben is indít **KÖZOKTATÁSI VEZETŐ** szakirányú továbbképzést. Ez a PSZ és a tanszék megállapodása alapján **érdekvédelmi-szakszervezeti kiegészítő képzéssel** bővült. Ezáltal a hallgatók 4 féléven át egyebek mellett az érdekvédelmi-szakszervezeti ismeretek tantárgyat is tanulják. A jelentkezés határideje: **2012. június 15.** (Jelentkezési lapok a PSZ Országos Irodájától igényelhetők, illetve honlapunkról – www.pedagogusok.hu – letölthetők.)

A képzés célja felkészítést nyújtani:

– a közoktatás különböző szintű vezető munkaköreiben, tisztségeiben dolgozók számára feladatuk szakszerű ellátásához (ilyenek: az iskolák, nevelési intézmények igazgatói, igazgatóhelyettesi, szakmai munkaközösség-vezetői, a *PSZ tisztségviselői*, a mentor tanárok, a szaktanácsadók, szakértők, a szakképzés tovább- és átképzési intézményeinek vezető munkatársai). **Intézményvezetőnek 2011-től csak azok pályázhatnak, akik közoktatási vezetői szakirányú végzettséggel rendelkeznek!**

– a pedagógus-szakvizsga letételéhez, azaz hogy a pedagógus-munkakör betöltésére jogosult, felsőfokú iskolai végzettséggel és szakképzettséggel rendelkezők a közoktatási törvényben szabályozott szakvizsgát e képzés keretében teljesítsék, s egyúttal eleget tegyenek a pedagógus-munkakörökre előírt hétévenkénti továbbképzés követelményeinek is.

Az érdekvédelmi-szakszervezeti ismeretekkel kiegészített közoktatásvezető-képzésben az vehet részt, aki egyetemen vagy főiskolán szerzett pedagógus-oklevéllel és legalább 3 éves pedagógusi gyakorlattal rendelkezik, s tagja a Pedagógusok Szakszervezetének.

A kétéves (4 szemeszteres) képzést záróvizsga követi. Ennek, valamint a diplomamunka megvédésének alapján a végzettek **közoktatási vezetői szakirányú oklevelet kapnak, amely egyben pedagógus-szakvizsgát is jelent.** Az **érdekvédelmi-szakszervezeti vizsgák letétele esetén ez kiegészül szakszervezeti vezetői oklevéllel.** A kiadott oklevél a végzettek alapdiplomájára épül, és azzal azonos szintű (egyetemi vagy főiskolai). *A pedagógus-szakvizsga teljesítésével magasabb fizetési osztályba kell sorolni a pedagógust!*

A hallgató tandíja fedezhető a pedagógus-szakvizsga és -továbbképzés céljára biztosított normatív támogatásból. (Ebbe beletartozik az oktatás, az adminisztráció, a tananyagcsomag és a bentlakásos hétfélig tréning valamennyi költsége.)

További információ: PSZ Országos Iroda (1068 Bp., Városligeti fasor 10., Tel./fax: 322-8464; Internet: www.pedagogusok.hu).

FELHÍVÁS

A XII. ORSZÁGOS PEDAGÓGUS-SPORTNAPOKRA

A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) **úszás** (2 korcsoportban: 50 éves korig, 50 éves kor fölött), **kispályás labdarúgás műfüves pályán** (férfi), **kosárlabda** (női), **asztalitenisz**, **darts**, **keresztrejtvény** és **sakk** sportágakban országos pedagógusbajnokságot szervez a tanév végén **SZOLNOKON**.

Időpont:

2012. június 23–24-én (szombat–vasárnap).

Megnyitó: szombaton, 10.30 órakor.

Eredményhirdetés:

vasárnap, 14.00 órakor, illetve a döntőket követően.

Helyszín:

Szolnok, Széchenyi városrész sportlétesítményei

**A jelentkezés, nevezés feltételeiről, valamint a szállás és étkezés költségeiről
következő lapszámunkban adunk részletes tájékoztatást.**

Kérjük a kollégákat, szervezzék a csapatokat, kezdjék el a felkészülést.

Bővebb információ: telefon/fax: 06/1/322-2249; e-mail: psz@pedagogusok.hu

XIII. ORSZÁGOS PEDAGÓGUS-TENISZVERSENY

A Balatonalmádi Tenisz Klub és a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) immár tizenharmadik alkalommal rendezi meg az Országos Pedagógus Teniszbajnokságot.

Időpont: 2012. július 6–7–8. (péntek–szombat–vasárnap). Mérkőzések: pénteken, 13 órától, döntők: vasárnap, kora délután.

Helyszín: Balatonalmádi, a Szent Erzsébet ligetben (Öregparkban) lévő, 6 db salakos tenispálya.

Versenyszámok: férfi egyéni 40 éves korig, 40–55 éves kor között, 55 éves kor fölött; férfi nyílt páros; női egyéni 40 éves korig, 40–50 éves kor között, 50 éves kor fölött; női nyílt páros.

A részvétel feltétele: pedagógus-oklevél, oktató-nevelő munkában való részvétel. (Az oklevél vagy hiteles másolatának bemutatása a versenyre jelentkezéskor kötelező.)

Nevezési díj: személyenként 5000 Ft, amelyet a helyszínen, a regisztráláskor kell fizetni.

Szállás, utazás: A Pedagógusok Szakszervezete július 6–7-én minden PSZ-tag résztvevő számára ingyenes szállást biztosít (reggelit nem!) a *PSZ Győr városi-körzeti szervezetének üdülőjében* (Balatonalmádi, Mikszáth K. út 12. Információ: *Torma Tiborné*, tel.: 70/375-6305). A szakszervezeten kívüliek a szállást önköltségi áron vehetik igénybe. Foglалás határideje (a PSZ-tagkönyv számának megadásával): 2012. június 15-ig. A sportszerű viselkedést a szálláshelyen is elvárjuk!

A Balatonalmádi Tenisz Klub gondoskodik a megfelelő versenyfeltételekről, továbbá ingyenes strandbelépőt ad a résztvevőknek, és partit szervez szombaton estére.

A szállás költsége: br. 2800 Ft/fő/éjszaka +440 Ft/fő/nap IFA. (Ezt a PSZ-tagoknak ingyenesen biztosítjuk.)

A szakszervezeti tagság igazolásához PSZ-tagkönyv bemutatása szükséges!

Utazás egyénileg.

További információt a verseny főszervezőjétől, *Dudás Zsolttól*, a klub elnökétől (a 06/20/48-38-780-as telefonszámon, e-mail: btc@invtel.hu) és a PSZ Országos Irodájától (06/1/322-8453; www.pedagogusok.hu) kaphatnak az érdeklődők.

Előzetes jelentkezés: 2012. június 15-ig a PSZ Országos Irodájánál (1068 Budapest, Városligeti fasor 10., telefon és fax: 06/1/322-8464, e-mail: pedlap@pedagogusok.hu). A jelentkezők írják meg levelezési címüket, munkahelyük címét, szakszervezeti tagkönyvük számát. Jelöljék meg, hogy milyen versenyszámban indulnak, és hogy szállásra, illetve étkezésre tartanak-e igényt.

VERSÍRÁS, ZENE, TÚZZOMÁNC

Papp Róbert napközis tanár kreatív élete

Húsvéti ajándék

Zöld, üde réten egy szép tavaszon
Kisnyuszi búsul a régi padon
Festéket nem árul mától a bolt
Elfogyott mind, mely a polcokon volt

Búsul a kis nyúl, a tapsi, a rest
Mindenki kék, lila zöld tojás fest
Mindenki rózsaszínt és pirosat
Egyszínűt, tarkát, szép csinosat

De a mi kisnyuszink egyre csak sír
Boldog az mind, ki ma festeni bír
Lesz-e ma végre, ki rajta segít
Talál-e olyat, ki ad neki színt

Amint a fűben a nyúl kuporog
Mellé egy sárgarígó oldalog
Kék nefelejs is közöttük terem
Zöldike röppen a fénylő egen

Vörösbegy hozza vidáman a hírt
Lila akácfa is küldi a színt
Ezüstsirály a családjával jó
Csörében virít az aranyeső

Kisnyuszi látva a gondoskodást
Festheti gyorsan a cifra tojást
Húsvétra kész lehet, hogyha siet
Közülük legszebb lesz pont a tied

Anyu, mondd...

Anyu, mondd, a tanítónő,
mikor ő járt elsőbe,
az a fránya fecskevonal
neki se ment elsőre?

Világhímvégre tett szert a
korunk egyik zsenije
Tényleg fizikából kellett
évet ismételnie?

És a drága doktor bácsi,
aki gyógyít, anyu, mondd,
számára a szorzótábla volt
a legnagyobb gond?

Úrhajós még lehetek majd,
hogyha egyszer kiderül,
hogy néha a piros pont is
feketére sikerül?

Katica hét pettye

Tanár úrnak Kiskatica azt a kérdést tette
Mért van minden katicának pontosan hét pettye

A tanár úr azt felelte: a fekete kis folt
Ahány ujj két emberkézen, kezdetben még tíz volt.

Kiskaticánk dédnagyapja elkártyázott egyet
Hazatérve Katicáné számlált csak kilencet

Amikor a táncba indult nagyapja a bálba
Ellopta egy krumplibogár pettyét, s nyolc lett száma

Harmatcseppben fürdött épp a Katicának apja
Egyik pettyét véletlen egy falevélen hagyta

Nem vigyázott a pettyekre Katica családjá
Igy lett minden katicának hétpettyes a háta

Vigyázz te is Kiskatica minden egyes pettyre
Hét év múlva nem marad a hátatokon egy se

Napraforgó

Sárga tányér kerek arccal
Hunyorít az égre
Felhők közt a napkorongot
Meglátja-e végre

Kérdésére egy se tudja
Válaszul majd mit kap
Mit tegyen egy napraforgó
Olyankor, ha nincs nap?

Amerről az izzó sugár
Az égről lecsordul
Ezer társa hü szolgálként
Arrafelé fordul

Amint ezen töprengenek
Ezerszemü-lények
Göndör-bundás felhők közül
Kibújnak a fények

Im egyszer csak felhőbojtár
Ostorával egyre
A szétszéledt felhőcsordát
Terelgeti egybe

Ellenállni egy se tud a
Varázslatos fénynek
Mint egy sereg kiskatona
Egy irányba néznek

Hosszú nyakát jobbra-balra
Nyújtja, mint ki ráér
Tekergeti sárga fejét
Rémülten sok tányér

Napnyugtától lógó fejjel
Halkan szundikálnak
S reggel újra köszönnek az
Első nap sugarának

Papp Róbert 46 éves tanító, négy gyermek édesapja. A kalocsai Eperföldi Általános Iskolában dolgozik 25 éve napközis tanárként. Így ír önmagáról:

„2005. júniusában írtam első gyermekeknek szóló versemet. Verseim csupán próbálkozások, az írást hobbiként művelem, miként a versek (főleg gyermekversek) megzenésítését is. Eddig több mint 200 verset írtam, számuk napról napra nő. Jó néhány alkotásom jelent már meg különböző antológiákban, újságokban, s hangzott el iskolai ünnepségen, szavalóversenyen. Verseimnek külön honlapot készítettem, mely a <http://cerkafirka.atw.hu/> linken érhető el. Nagy vágyam, hogy egyszer önálló verseskötetem legyen.

Másik nagy hobbim a versek megzenésítése. Eddig több mint 200-at zenésítettem meg, közülük egész lemeznit készítettem többek között *Weöres Sándor*, *Csoóri Sándor*, *Kányádi Sándor*, majd legutóbb *Korondi Kovács András* verseiből. Utóbbi két név is jelzi, hogy a határon túli, ma élő költők munkásságára megkülönböztetett figyelmet szentelek. A dallamok megszólaltatásában nagy segítségemre van *Szalai István* (gitár), lányom, *Papp Zsófi* (ének) s jómagam *Papp Róbert* (fúvóka, gitár, ének).

A szintén kortárs, fiatal, tehetséges verselő, *Komáromi János* (koma) versei is nagyon megérintettek, s próbáltam dallamot álmodni közel 50 költeménye alá, melyek meghallgathatók és letölthetők a <http://www.zenevers.n1.hu/> és a <http://www.zenevers2.n1.hu/> honlapról.

Saját verseim közül is jó néhányat megzenésítettem, ebből az egyik országos első helyezést ért el egy versenyen (a dal a csatolmányban).

E dalok szintén meghallgathatók a *cerkafirka* honlapon, a zene menüsorban.

Legújabb szenvedélyem a dobolás, amit kb. öt éve kezdtem el. Van egy négyéves zenekarom, melyet egyik barátommal alapítottam. A Country Road zenekar honlapja az alábbi linken érhető el: <http://countryroad.atw.hu/> A zenekar számára több dalt és szöveget is írtam, melyek szintén meghallgathatók és letölthetők az említett linken.

Ha van időm, túzzománccokat is szoktam készíteni, főként portrékat s főleg ajándékba barátaimnak, ismerőseimnek (túzzománcaim száma is bőven meghaladja a 200-at). Főleg az inka kultúrából merítem ötleteimet. Most rockzenészek portréival foglalkozom. A *cerkafirka* honlapomon túzzománcaim közül néhány meg is tekinthető. Röviden ez vagyok én, Papp Róbert 2012. március 14-én.”

AZ ERKÖLCÉS ÉS A LÓ

Miután a kormány nem merete felvállalni és a benyújtás előtt nyilvánosságra hozni, vitára bocsátani azt az ötletét, hogy az állami általános iskolában a kötelező tanórai foglalkozások keretében a tanulónak – szülei válaszára szerint – az iskola által szervezett erkölcsstanórán vagy az egyházi jogi személy által szervezett hit- és erkölcsstanórán kell részt vennie, a nemzeti köznevelésről szóló törvénybe módosító indítvánnyal épültek be ezek a rendelkezések. (Az önkormányzati iskolákról azért nem rendelkezik a törvény, mivel azok nem tarthatnak fenn a jövőben iskolát.) Ez a választási kényszer nemcsak azért aggályos, mivel sérti az alaptörvénynek a gondolat-, lelkiismeret- és vallásszabadság jogát biztosító rendelkezéseit, hanem azért is, mivel végrehajtása számtalan megoldhatatlannak látszó szervezési kérdés elé állítja az iskolákat. Miért sérül az alaptörvény? Mivel rendelkezései szerint a lelkiismeret és a vallás szabadságának joga magában foglalja azt a szabadságot is, hogy valaki vallását vagy más meggyőződését kinyilvánítsa, vagy kinyilvánítását mellőzze. Bármilyen választ is ad a szülő a feltett kérdésre – erkölcsstan vagy hit- és erkölcsstan – kénytelen kinyilvánítani, milyen a meggyőződése. Megkezdhetné a választás kényszerét, ha gyermekét mind a két foglalkoztatásra beiratná, de ilyen lehetőséget a törvény nem biztosít.

Nemsokára kiderül, mit szól majd a tanító, amikor az állami iskolában felteszi a kérdést a szülőknek: gyermeküket erkölcsstanórára vagy az egyház által szervezett hit- és erkölcsstanórára szeretnék-e beírni, és azok, ismervé jogaikat, megtagadják a választ. Sérülnek az alkotmányos jogok akkor is, ha a szülők olyan vallási meggyőződést vallanak magukénak, amelyhez a parlament nem „rendelt hozzá” egyházat, és így a hit- és erkölcsstan nem szervezhető meg. Nagy kérdés az is, lesz-e elég idő, hely az órák megszervezéséhez, ha a tanulók egy része erkölcsstanórára kíván járni, míg a többiek hit- és erkölcsstanra, de más-más egyházhoz kötődőre. Jövőre az általános iskolába történő beiratkozáskor a szülőknek már nyilatkozniuk kell, mivel a 2013. szeptember 1-jén induló tanévben az általános iskola első és ötödik évfolyamán az eddig szülői igény szerint az egyházak által szervezett fakultatív hit- és vallásoktatást felváltja a kötelező erkölcsstan vagy a kötelező hit- és erkölcsstan.

Miután a hit- és erkölcsstan a kötelező tanórai foglalkozások része, azonban az állami iskola vallási, világnézetben nem lehet elkötelezett, válaszra várnak a következő kérdések: részük-e a helyi tantervnek azok a követelmények, amelyeket el kell sajátítania a tanulónak, meg lehet-e bukni ebből a tantárgyból, be kell-e írni az iskolai naplóba, a törzslapra, a bizonyítványba a részvételt, az elért érdemjegyeket, az osztályzatokat, iskolánként, évfolyamonként, osztályonként kell-e megszervezni az oktatást? Annyit lehet csak kiolvasni a törvényből, hogy „a hit- és erkölcsoktatás tartalmának meghatározása, a hitoktató alkalmazása és ellenőrzése, a hit- és erkölcsoktatásra való jelentkezés szervezése, a foglalkozások ellenőrzése az egyházi jogi személy feladata”. A többi kérdésre nincs válasz, mint ahogy arra sem, ki állapítja meg ebből a tantárgyból a tanuló osztályzatát.

Az erkölcsstan tantárggyal kapcsolatosan is lehetne szakmai és szervezési kérdéseket felvetni, például azt, hogy az erkölcsstanról kiállított bizonyítvány pótolja-e az erkölcsi bizonyítványt, vagy azt, hogy betölthet-e felnőtt

korában közhivatalt az, aki az általános iskolában erkölcsstanból elégséges osztályzatot kapott, vagy éppenséggel elégtelenre minősítették az erkölcsseit.

Természetesen a leírt szülői válasz nehezen képzelhető el egy olyan országban, ahol a börtön fogadja be azokat, akiknek nincsen lakása, ahol a korgó gyomrok hangja süket fülekre talál, ahol a szabadságjogok tisztelete mindig a pártérdekek mögé szorul. A szülők választani fognak, s eszükbe sem jut majd, hogy ujjat húzzanak a miniszter által kinevezett, s így a közhatalmat képviselő igazgatóval. Az iskolák is meg fogják oldani a problémákat, s ehhez feltehetően hosszú, minden részletre kiterjedő, a szakfelügyelő által számon kért leirat érkezik majd számukra a központból. Mint ahogy gondolni fogják – a belváros közepén is – azokat a lovakat, amelyeket a hazafias nevelés előmozdításához igényelhetnek majd az iskolák a Nemzeti Lovas Program végrehajtásához. A ló egyébként feldobhatja az erkölcsstanórákat is, ha a történeti alkotmány ismeretei mellé a lovagi erkölcs követelményei is beépülnek a korszerű nemzeti alaptantervbe.

Szűdi János